Hebrejska Jevanđelja iz Sefarada

Jevanđelje
po

Marku

Verzija 1.2

Bukvalan prevod neverovatnog Hebrejskog srednjevekovnog rukopisa u Vatikanskoj biblioteci Vat. Ebr. 100

Ovo delo je srpski prevod, engleskog prevoda, hebrejskog rukopisa, ne direktan prevod hebrejski-srpski.

Neka je hvaljeno ime JHVH-ovo!

Šalom u Ješui Mašiahu,

Hebrejskajevandjeljasrbija@gmail.com

Sadržaj:

Lista skraćenica koršćenih u fusnotama

Alt.	Alternativno
Npr.	Na primer
Tj.	To jest
Bukv.	Bukvalno
Rp(i).	Rukopis(i)
N.Z.	Novi zavet
S.Z.	Stari zavet
Mn.	Množina
Str(e)	stranica(e)
Vrv.	Verovatno
Sth(i).	Stih(ovi)

Uvod

Hebrejska jevanđelja iz Sefarada[1] su najzanimljivije i najneverovatnije verzije Jevanđelja za koje znamo. Ona su puna uvida u prvobitni smisao Ješuinog[2] života i učenja, i pomoći da se razreše izvesne kontradikcije koje se nalaze u grčkom Novo - Zavetnom predanju.

Na primer, prema grčkoj[3] rukopisnoj tradiciji, Marko počinje sa: „**Početak**[4] jevanđelja Isusa Hrista, Sina Božijeg."[5]

Ako je ovo bio „početak jevanđelja", šta je onda sa Staro Zavetnim Vernicima? Zar nikada nisu čuli Jevanđelje? U grčkoj tradiciji, Marko 1:1 je dobar pisani „dokaz" za dispenzacionalizam – da navodno nije bilo Jevanđelja u Starom zavetu, ali da je Novi zavet gde i kada je nova raspodela blagodati (i Jevanđelja) počela!?

U Otkrivenju, Novi zavet jasno uči da Jevanđelje jeste večno.[6] U stvari, knjiga Jevrejima beleži da je Jevanđelje bilo propovedano Izraelcima u pustinji: „Jer nam **beše Jevanđelje propovedano**, kao i **njima**..."[7] U kontekstu, Pavle je jasno govorio o Izraelcima u pustinji, pa kako je onda „početak jevanđelja[8]" u prvom veku n.e.?

Hebrejska verzija Marka, sadržana u Vat. Ebr. 100 rešava problem! Ona glasi: „Ovo je Jevanđelje Ješue Mašiaha, sina Eloaha[9]." Dakle, hebrejsko Jevanđelje po Marku ne govori ništa slično. Ovo nije bio početak Jevanđelja, već

[1] Hebrejski naziv za 'Španija'
[2] Hebrejski naziv za 'Isus'
[3] Za lako razmevanje, većina referenaca će biti na srpskom
[4] Naglasak u citatima korišćenim u ovom uvodu je dodat radi jasnoće
[5] Mar. 1:1, English standard version
[6] Otkr. 14:6
[7] Jev. 4:2
[8] „Jevanđelje" bukvalno znači „dobra vest" i u našem prevodu je tako prevedeno.
[9] Marko 1:1, prevedeno iz Vat. Ebr. 100

ispunjenje večnog Jevanđelja kako je prorečeno i objavljeno (propovedano) od postanka sveta.

- -

Svi zainteresovani za hebrejsko poreklo novozavetnih knjiga znaju za Šem Tov rukopise koji sadrže Jevanđelje po Mateju, međutim, retko ko zna za autentičan hebrejski rukopis Marka. Iako su neki[1] sugerisali da je Marko bio prvobitno napisan na hebrejskom (zasnovano isključivo na tragovima iz grčkih verzija), sada po prvi put predstavljamo prevod, zajedno sa stvarnim rukopisnim dokazima o hebrejskom poreklu Jevanđelja po Marku. Sa lingvističke tačke gledišta, Jevanđelje po Marku sadržano u Vat. Ebr. 100 rukopisu ne može da potiče od grčke, aramejske ili latinske verzije, i sadrži mnogo zanimljivih dokaza da je Jevanđelje po Marku prvobitno napisano na hebrejskom.

Dobar primer nalazi se u Marku 15:34. Počnimo sa King James verzijom, prilično doslovan prevod Grčkog Teksta Bukvalno:

„A u deveti čas povika Isus iz sveg glasa govoreći: **Eloi! Eloi, lama sabakhtani**? **što se, tumači**, Bože moj, moj Bože, zašto si me ostavio?"

Ono što je sasvim očigledno iz ovog stiha je da Ješua nije govorio Grčki na krstu. Grčka verzija Marka prva navodi **transliterovanu** aramejsku frazu, a zatim je tumači (ili prevodi). na grčki. Ova vrsta fenomena (**transliterovane** aramejske fraze u grčkom Novom zavetu), zajedno sa tzv „činjenicom“ da Jevreji više nisu govorili hebrejski u prvom veku jeste dovelo do opšte

[1] Žan karmignak (Jean Carmignac) – čiji je zaključak bio zasnovan isključivo na grčkoj verziji Marka i kako je to olakšalo prevođenje nazad na hebrejski – rekao je: „Bio sam ubeđen da Grčki tekst Marka nije mogao biti direktno napisan na grčkom, a da je bio u stvarnost samo *grčki prevod originalnog hebrejskog*...” (Naglasak dodat, citat iz Rođenja sinoptičkih jevanđelja, preveo sa francuskog Majkl Džej Ren.) Klod Trezmontan je verovao da su sva četiri jevanđelja prvobitno napisana na hebrejskom. Hju J. Šonfild je predložio hebrejsko ili aramejsko poreklo Mateja, Marka, Jovana i Otkrovenja u njegovom uvodu u njegov prevod verzije Metjua Du Tilleta.

prihvaćenog (ali pogrešnog[1]) gledišta da je Ješua govorio aramejski, a ne hebrejski. Neki su takođe tvrdili da je Novi Zavet, uključujući Marka, prvobitno napisan na aramejskom.

Dakle, pogledajmo Marko 15:34 u aramejskoj verziji – da li to predstavlja originalna verzija Marka? Evo ovog

stiha iz „**Originalnog Aramejskog** Novog zaveta na običnom srpskom" prevod, zasnovan na Aramejskoj (Sirijskoj) Pešiti: „A u deveti čas Ješua povika iz sveg glasa i reče: „**Eil, Eil, lemana šabaktani**", što je „Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?"

Dakle, čak i u takozvanoj „originalnoj" Pešita verziji Marka, pronalazimo ovu frazu koja se ponavlja dva puta! Zašto bi Marko u 'originalnom' Aramejskom jevanđelju trebao da citira aramejsku frazu, a zatim prevede aramejski u aramejski? Ako je Jevanđelje po Marku prvobitno napisano na aramejskom, i ako je aramejski jezik kojim je Ješua govorio na krstu, zašto tačno frazu treba ponoviti dva puta? Ovo ne izgleda baš „originalno".

Sada, hajde da razmotrimo hebrejsko Jevanđelje po Marku – da li ono baca bilo kakvu svetlost na temu? Ako je Marko prvobitno napisan na jeziku kom je Ješua govorio, naravno ne bi bilo razloga da se objašnjava čitaocu šta je značio Ješuin poklič, i mi bismo ovu frazu pronašli **samo jednom** u 34. stihu, bez prevoda ili objašnjenja potrebnog. Evo transkripta Marka 15:34 koji se nalazi u Vat. Ebr. 100 rukopisu:

" בקול גדול ואמ אלי אלי למה עזבתני[2]ובשעה תשיעית זעק [ישוע]"

Začudo, ova fraza se pojavljuje samo jednom u 34. stihu – i to na hebrejskom, a ne aramejskom! Evo prevoda na srpski:

---

[1] Ne želimo da kažemo da Ješua nikada nije govorio aramejski. Aramejski je takođe korišćen u prvom veku, i verujemo da bi Ješua govorio aramejski kada je komunicirao sa govornicima aramejskog. Međutim, svici sa Mrtvog mora su pokazali da je Hebrejski zapravo bio mnogo češći u Izraelu u prvom veku od aramejskog.

[2] Pravopis hebrejskih imena je standardizovan u našim transkriptima i prevodima.

„A u deveti čas Ješua povika iz sveg glasa: '**Eli**[1]**, Eli! Zašto si me ostavio?!**'"

Ako ovaj rukopis Marka potiče iz grčkog, ili aramejske Pešite, šta bismo našli u Marku 15:34? Prvo bismo pronašli Aramejsku frazu koju je Ješua navodno izgovorio, a zatim i prevod na hebrejski[2], ali je nismo našli. Nalazimo samo hebrejsku frazu, koju je Ješua citirao od reči do reči iz Psalma 22, i nema razloga da Marko to prevede ili objasni! Ovo je jedan od mnogih jasnih indikacija da je Jevanđelje po Marku prvo napisano na hebrejskom, i ovo takođe pokazuje da je hebrejski jezik onaj kojim je Ješua govorio na krstu!

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

Još jedan dobar dokaz za autentičnost ovog hebrejskog jevanđelja po Marku je „Razmak/Gapping". Iako postoji mnogo vrsta gapiranja[3], mi ovde želimo da razgovaramo samo o jednoj određenoj vrsti, koja se zove „Gapiranje subjekta/Razmak subjekta."

Razmak subjekta je veoma čest u hebrejskom Starom zavetu. Na primer, rečenica (ili paragraf) koji govori o dve ili više osoba, će imenovati svakog od njih samo jednom (ili možda dvaput), a zatim jednostavno ih nazivati „on" ili „ona", bez ponovnog navođenja njihovog imena. Donekle to radimo čak i na engleskom, ali ne toliko koliko su voleli da to rade na drevnom/biblijskom

hebrejskom. Na hebrejskom starog zaveta je to učinjeno u meri u kojoj se često mora pratiti veoma pažljivo na kontekst kako bi se tačno utvrdilo na koga se „on... on... on... on..." odnosi – Subjekat radnje se često menja bez bilo kakvog upozorenja. Kažemo da je subjekat *„razmaknut"* ili „shvaćen kontekstom."

---

[1] „Eli" na hebrejskom znači „Moj El" ili „Moj Bog" i razlog za transliteraciju ovoga umesto da je prevede na srpski, treba da pokaže da su neki posmatrači pomislili da je Ješua pozivao 'Eli-Jahua' (Iliju).

[2] To je ono što nalazimo u hebrejskim prevodima koji su zasnovani na grčkom, npr. Prevod Delitzsch-a i Salkinsona, a u ne-autentičnim hebrejskim rukopisima poput Hébreu 131 iz Nacionalne biblioteke Francuske.

[3] Npr. razmak subjekta, razmak objekta, razmak glagola, razmak predloga itd.

U slučajevima kada postoji velika verovatnoća da će doći do zabune, prevodioci često ubacuju podrazumevani subjekat kako bi pomogli svojim čitaocima da razumeju tekst bez ikakvih poteškoća. Kada uporedimo dva biblijska teksta u različitim jezicima i otkrijemo da je *subjekat razmaknut* u jednom ali dostavljen u drugom, znamo da je manje interpretativna verzija bliža originalu. (Ovaj argument je posebno jak u kontekstu gde će verovatno doći do zabune ako predmet nije naveden eksplicitno.) Pogledajmo najpre pravi primer iz hebrejskog Starog zaveta naspram grčkog prevoda Septuaginte Starog zaveta, a zatim pređimo na primer u Marku.

Ruta 4:1 (prevedeno sa hebrejskog:) „Tako je Boaz otišao na vrata i sedeo tamo. I gle, otkupitelj o kome je Boaz govorio je prolazio, i **On**[1] je rekao: „Dođi ovamo..."

Pa, ko je rekao „Dođi ovamo...“ – Boaz ili otkupitelj? U početku, jedan bi pomislio da se „on“ odnosi na upravo pomenutog „otkupitelja“, ali ako nastavite da čitate, govornik kaže nekom drugom „dođi sedi ovde“ – pa kako bi ovaj otkupitelj koji je bio na nogama i prolazio mogao reći Boazu koji već sedi da „dođe i sedne ovde“?

Dakle, kontekst jasno pokazuje da je to zapravo bio Boaz govoreći, a ne rođak. U originalnoj hebrejskoj verziji Rute, *subjekat* (Boaz) je *razmaknut*, ali još uvek možemo tačno utvrditi ko je ovo bio gledanjem konteksta.

Da ne bilo zabune, prevod Septuaginte na grčki daje subjekat – ubacuje ime Boaz u rečenicu radi čitanja „I **Boaz** reče“ umesto „I **On** reče“. Činjenica da je *subjekat razmaknut* na hebrejskom, dok se *subjektu pojavljuje* ime na grčkom, dokaz je da je hebrejski original, dok je grčki samo prevod iz druge ruke.[2]

[1] Neki savremeni prevodi prate grčku tradiciju u ovom stihu umetanjem „Boaz“ da pomogne čitaocima da razumeju, bez potrebe da pažljivo proučavaju kontekst.
[2] Svaki prevodilac bi prirodno želeo da razjasni značenje dvosmislenog stiha ubacivanjem podrazumevanog subjekta, ali nijedan prevodilac ne bi uklonio subjekat iz stiha sa jasnim značenjem, kako bi bio dvosmislen.

Sada, pogledajmo dobar primer ovoga u hebrejskom jevanđelju po Marku:

Marko 9:20 po Vat. Ebr. 100: „Tako su **ga** doveli pred **njega**. I kad **ga** **on** ugleda, **on** **mu** odmah zada bol, i baci **ga** pred **njega**, i **on** beše zbunjen[1]..."

Ovo je tipičan hebrejski stil. Moramo obratiti posebnu pažnju na kontekst da se zna koji on/njega se odnosi na Ješuu, koji se odnosi na demona, a koji demonom opsednutog čoveka.

U početku biste mogli pomisliti da je „on" koji je čoveku naneo bol bio Ješua, ali to ne bi imalo smisla u kontekstu. Pa ako nastavimo da čitamo vidimo da je i „on" bacio „(nje)ga" pred „njim" Poslednja zamenica se jasno odnosi na Ješuu, tako da „on" nanosi čoveku

bol i baci "ga" pred Ješuu mora da se odnosi na demona u čoveku a ne čoveka. *Subjekat* (demon / zli duh) je *razmaknut* (*podrazumeva se*) na hebrejskom.

Sada, baš kao što je grčki prevod Rute 4:1 ubacio Subjekat „Boaz" da bi se otklonila dvosmislenost stiha, tako je u grčku verziju po Marku *ubačen subjekat* „duh" u Marko 9:20 da bi pomoglo Grčkim čitaocima da lakše[2] razumeju stih: a „I kada ga je video, **duh** ga odmah razori..."[3]

Ovo je neosporan[4] dokaz da je hebrejska verzija Marka koja je sadržana u Vat. Ebr. 100 originalnija od grčkog prevoda. Hebrejska tradicija pokazuje da je

---

[1] Ili „uznemiren"

[2] Grčki jezik više voli da se ne oslanja na kontekst kao hebrejski jezik.

[3] Mar. 9:20, verzija king James

[4] Iako ovaj konkretan Markov rukopis na hebrejskom često piše (ima) „Ješua" gde druge tradicije jednostavno čitaju „on", ovo se lako objašnjava kao rezultat hebrejski > katalonski > hebrejski proces prevođenja, koji je rezultirao ovim hebrejskim rukopisom. Međutim, ne može se čak ni pokušati objasniti da je razmaknuti subjekat u dvosmisleni kontekst Marka 9:20 rezultat bilo kog prevoda ili serije prevoda. Različiti drugi primeri Razmaka su preživeli hebrejski > katalonski > hebrejski proces prevođenja, uključujući razmake glagola, imenica, predloga i subjekata, koji upućuju na proces doslovnog prevođenja koji je morao da se prati da bi se sačuvala hebrejska tradicija. Kao što je gore objašnjeno, razmaci su prvobitno karakteristični za dokumente napisane na hebrejskom.

originalna i Grčka tradicija pokazuje da je prevod originalnog hebrejskog teksta – baš kao i Septuagintin prevod Rute 4:1 o kojoj smo ranije govorili.

- -

Štaviše, Vat. Ebr. 100 rukopis Marka takođe sadrži neke zanimljive i važne razlike od grčke, aramejske i latinske tradicije. Pogledajmo jedan primer iz Marka 6:5:

Počećemo sa engleskom standardnom verzijom, prevedenom sa grčkog: „I on **nije mogao** tamo da učini nikakvo veliko delo, osim što je položio ruke na nekoliko bolesnika i iscelio ih".

Grčka tradicija bukvalno glasi „**nije mogao** da..." – i tako glase prevodi na hebrejski kao što su Delitzsch ili Salkinson, koji su zasnovani na grčkom.

Dakle, zar Ješua zaista nije u stanju da čini čuda kada ljudi nemaju potrebnu veru? Možemo li ograničiti sposobnost Tvorca neba i zemlje našim nedostatkom vere?

Biblija jasno uči da Tvorac nije ograničen, i da mu ništa nije teško:

„O Adonai JHVH, gle, ti si sam stvorio nebo i svu zemlju velikom silom svojom i ispruženom rukom svojom – ništa nije previše teško za tebe!"[1]

„Gle, ja sam JHVH, Elohim svakog mesa, hoće li bilo šta biti teško za mene?"[2]

U Berešit 1.Mojsijevoj vidimo da je JHVH obećao Avramu da će Sara roditi sina, i iako je Sara u početku sumnjala u to obećanje, JHVH je rekao da mu ništa nije teško:

„...Zašto se Sara smejala govoreći: „Hoću li zaista roditi, dok sam stara?' Da li je nešto preteško za JHVH-a?"[3]

[1] Jer. 32:17, preveden sa hebrejskog masoretskog teksta
[2] Jer. 32: 27, preveden sa hebrejskog masoretskog teksta
[3] 1.moj 18:13-14, prevedeno sa hebrejskog masoretskog teksta

Biblija jasno uči da Ješua Mašiah jeste JHVH[1] I Elohim,[2] i da je sve stvorio on[3], kako bi on mogao biti „nesposoban" da uradi „bilo kakvo moćno delo"?

Ima li hebrejsko Jevanđelje po Marku možda odgovor na naše pitanje? Evo hebrejske fraze, prepisane iz Vat.Ebr.100:

"ולא רצה עשות שום פלא..."[4]

Prevod na srpski: „I **nije želeo** da tu učini bilo kakvo čudo..."

Dakle, u ovom hebrejskom Jevanđelju po Marku vidimo da Ješua **nije bio nesposoban** da čini čuda! Tačnije, **nije želeo** da tamo čini čuda „jer se čudio malenosti njihove vere."[5]

- -

Dakle, iako je hebrejska tradicija sadržana u Vat. 100 izgleda da je rukopis sačuvan na katalonskom jeziku[6], i preveden nazad na hebrejski, pun je

---

[1] Uporedi npr. 1Tim. 6:15 (takođe Otkr. 17:14 i 19:16) – Ješua je „Gospodar nad gospodarima" – sa 5moj. 10:17 (takođe Psa. 136:1-3) „JHVH je... Gospodar nad gospodarima." Dubinsko proučavanje Starog Zaveta će otkriti brojne druge reference da je Mesija JHVH.

[2] Hebrejska reč za „Bog" – Mesija se naziva Elohim i u Starom i u Novom zavetu – vidi npr. Jev. 1:8-9 (citirano iz Ps. 45:6-7), Mat. 1:23 (citirano iz Is. 7:14), Is. 9:6-7, Jovan. 1:1, Jovan. 10:30 (gde je Ješua rekao - aluzirajući na Isaiju 9:6 i Pov. 6:4 – da smo „ja i Otac jedno"). Imajte na umu da je hebrejska definicija „jedan" često bliže srpskoj definiciji „ujedinjenog", i stoga, prema hebrejskom Tanahu, dve različite osobe mogu biti jedna (1moj. 2:24).

[3] Vidi npr. Jov. 1:1-3 (naročito u hebrejskoj verziji Vat. Ebr. 100), Kol. 1:15-17, i Heb. 1:8-10 (Psa. 102:25). Već u moj1. 1:26 Elohim koji je stvorio Adama je u množini: „**Načinimo** čoveka po **našem** obličju, po prilici **našoj**..."

[4] Mar. 6:5, Vat. Ebr. 100

[5] Vidi poglavlje 6:6

[6] U zavisnosti od tehnike prevođenja, hebrejski se može veoma dobro sačuvati u drugom jeziku, a i originalni hebrejski tekst se kasnije može vratiti. Akvilin grčki prevod S.Z. je dobar primer, kada se uporedi sa Septuagintom na grčkom prevodu. Prevod Septuaginte često parafrazira originalni hebrejski i koristi razne grčke reči za prevod jedne hebrejske reči. Ponekad se jedna grčka reč koristi za prevođenje više hebrejskih reči. Septuaginta dalje daje predloge itd. Prema grčkoj gramatici, ponekad menja red reči da bi bio čitljiv na grčkom, i često daje subjekte. Dakle, prilikom pokušaja prevođenja grčke Septuaginte nazad na hebrejski, čak se i najbolji svetski naučnici često ne slažu oko toga kako da

lingvističkih dokaza pokazujući da ne postoji način na koji bi moglo proizaći iz grčkog ili aramejskog, niti iz Jeromove latinske verzije, kao što neki tvrde. Dakle, katalonska verzija iz koje je verovatno proizašla, mora da potiče iz autentičnog hebrejskog rukopisa. Postoje mnogi primeri u kojima su grčka jevanđelja (koja su kasnije prevedena na latinski) lako mogla biti prevod hebrejskih rukopisa sličnih Vat. Ebr. 100, ali je nemoguće za ovaj rukopis da potiče iz grčkog ili latinskog jezika. Mi planiramo objavljivanja ovih lingvističkih dokaza i brojnih drugih zanimljiva otkrića u posebnoj seriji članaka, umesto da ih pomešamo i razbacamo po fusnotama.

---

prevedu određenu grčku reč nazad na hebrejski, a samim tim i originalni hebrejski tekst koji stoji iza prevoda Septuaginte ne može se povratiti sa sigurnošću i preciznošću. S druge strane, Akvilin prevod je urađen od reči do reči i veoma je tačan, preterano doslovan prevod. Jevrejska enciklopedija kaže: „Glavna karakteristika Akviline verzije je njena **preterana doslovnost**. Njen glavni cilj je bio da hebrejski prevede u grčki od **reči do reči**, bez obzira na grčki idiom. Ista grčka reč je redovno korišćena za isti hebrejsku, koliko god da je efekat neskladan.” U stvari, toliko je doslovno da u mnogim slučajevima nema mnogo smisla na grčkom! Ovaj preterano doslovan prevod je sačuvao hebrejski Tanah mnogo efikasnije od prevoda Septuaginte, a Jevrejska enciklopedija navodi da je „moguće rekonstruisati originalni hebrejski tekst u osnovi Akvilinog prevoda sa sigurnošću“. Prilikom proučavanja Vat. Ebr. 100 rukopisa, vidimo mnogo primera gde je hebrejska tradicija bila veoma očuvana pa I kroz proces prevođenja na hebrejski > katalonski > hebrejski.

O prevodu

Sledeće informacije su posebno primenljive na engleski prevod, koji je ovde preveden na srpski.

Rukopis korišćen za ovaj prevod Marka je iz Vatikanske Biblioteke, Vat. Ebr. 100.[1] Mi smo ga tačno i doslovno preveli, koristeći fotografije u boji stvarnog rukopisa, koje su dostupne iz digitalne Vatikanske biblioteke.[2]

Prevod je fokusiran na tačnost, a ne na tečan srpski, pošto je vrlo lako stvoriti kontradikcije sa nebukvalnim, prevodom parafrznog-tipa.

U stvarnom prevodu:

• Reči ili fraze koje su još uvek u pitanju stavljene su u [kvadratne zagrade].

• Pravopisi svih hebrejskih/aramejskih imena/titula su bili standardizovani za njihov hebrejski izgovor.

• Samo su imena i naslovi pisani velikim slovima (npr. Ješua). Zamenice poput „ti" ili „on" se ne pišu velikim slovom (čak ni kada se govori o JHVH-u ili Ješui) jer se ovo ponekad zasniva samo na tumačenju prevodioca. Čitalac bi radije trebalo da koristi kontekst da bi se utvrdio na koga se zamenica odnosi.

• *Kose* reči su **dodate** da bi se čitaocu na srpskom jeziku pomoglo da razume šta hebrejski tekst implicira kontekstom.

• Određene reči su označene **podebljanim** slovima prema naglasku u hebrejskom rukopisu – zasnovanom na posebnom redu reči itd. – i **nisu** naše sopstveno naglašavanje ili tumačenje. (Ovo će biti prošireno i finalizovano u sledećoj verziji.)

---

[1] http://digi.vatlib.it/viev/MSS_Vat.ebr.100/

[2] URL ka svakoj stranici prevedenog rukopisa na mreži nalaze se u celom prevodu.

• Brojevi stihova su **dodati** samo da bi se olakšalo poređenje sa standardnim prevodom na engleski/srpski. Brojevi stihova su odsutni u rukopisu i rečenice često prelaze kroz sledeći stih/broj. S druge strane, u rukopisu se odeljak Marka prekida na mestima koje se uglavnom slažu sa standardnom podelom na poglavlja.

• Ako se određeni stih ne pojavljuje u ovom prevodu na srpski, uzmite i vidite da se takođe ne pojavljuje u hebrejskom rukopisu, i ovo ne mora da predstavlja grešku. Dobro je poznato da su grčki prevodioci i prepisivači/urednici Starog zaveta često dodavali napomene sa objašnjenjima, tumačenja i dodatne reči u njihove rukopise, a to je vremenom proširilo tekst. To se isto pokazuje i za grčke prevode Novo Zavetnih knjiga koje su prvobitno napisane na hebrejskom.

Trenutni prevod (verzija 1.1) je pregledan nekoliko puta puta, ali treba da bude ponovo pregledan pre štampanja.

Planiramo da kasnije objavimo prepis sva četiri jevanđelja na hebrejskom, zajedno sa prevodom na engleski/srpski u obliku knjige.

Ovo je **ne-profitni projekat**, a štampano izdanje će se prodavati po ceni koštanja.

Porodica Van Rensburg

www.hebrewgospels.com

hebrewgospels@gmail.com

Marku[1]

(47v)[2] **1:1** Ovo su dobre vesti Ješue[3] Mašiaha[4], Sina Eloaha[5]. **2** Baš kao što je
napisano u proroku Ješaji[6], govoreći: „Evo, šaljem[7] svog glasnika[8]

pred tebe, koji će pripremiti tvoj put Pred tobom." **3** „Glas viče u pustinji, koji
kaže: ʹpripremite put Ha-Adona[9], učinte puteve Ha-Adona ravnim.ʹ"

4 Johanan[10] je bio u Pustinji, uranjao je i propovedao uranjanje pokajanja za
iskupljenje bezakonja. **5** Onda su svi oni koji su bili iz kraljevstva Jehude[11] i
Jerušalajima[12] izašli k njemu, i on ih je uranjao u reci Jarden[13], dok su oni

---

[1] Hebrejski„מרקו“ – takođe bi se mogao nazvati „Marko“.
[2] Kliknite na link da pregledate rukopis na mreži, folio 47v. (Imajte u vidu da hebrejski i srpski red reči je vrlo različiti, stoga neki prelazi folioa rukopisa ne odgovaraju tačno na navedenu rečenicu na srpskom)
[3] Hebrejski naziv za „Isus“. „Ješua“ je skraćeno od „Jehošua“, što znači „Jah je Spasenje“, vidi Mat. 1:21.
[4] Ili „Mesija“ – hebrejska reč koja je prevedena na grčki „Kristos“ ali treba jasno razlikovati od katoličkog simboličkog „Hrista“. Doslovno značenje: „pomazanik“, obično se odnosi na jednog pomazanika kao kralja Izraela, ili kao sveštenika ili proroka. Međutim, kada se koristi kao ime, se odnosi na Sina JHVH-a, kojeg je pomazao kao konačnog kralja Izraela, večni prvosveštenik i prorok koji bi govorio JHVH-ove reči svom narodu, i ako mu se neko ne pokorava, JHVH će sam odseći tu osobu iz svog naroda. Pogledajte 4moj. 18:18.
[5] Jednina od „Elohim“ hebrejski naziv za „Bog"
[6] Hebrejski naziv za Isaiju. Iako prvi citat (sth. 2) je od Malahije, drugi (sth. 3) je od Ješaje.
[7] „Evo, Ja šaljem “ ili „upravo ću poslati“
[8] Hebrejski: „malah“ – koristi se i za ljudske i nebeske glasnike. Srpska reč „anđeo“ nije prevod – samo transliteracija grčkog „aggelos“. Osim toga, prosečna osoba koja čita „anđeo“ verovatno bi predvidela neku žensku figuru sa krilima. Nebeski „malahimi“ ili glasnici se razlikuju od heruvima; oni nemaju krila i pojavljuju se kao ljudi. („Anđeli“ i „muškarci“ se koriste naizmenično – vidi npr. 1moj.18. Uporedi Mat. 28:2-5 i Jovan 20:12 protiv Marka 16:5 i luke 24:4; takođe pogledajte Jevrejima 13:2.) Ironično, „anđeli“ opisani u mnogim hrišćanskim knjigama više liče na zle duhove opisane u Zah.5:9.
[9] Hebrejska reč za „Gospodar“. „Adon“ ili „Ha-Adon“ se često koristi za JHVH-a u citatima iz Tanaha (Stari zavet).
[10] Hebrejski naziv za „Jovan“
[11] Hebrejski naziv za „Juda“
[12] Hebrejski naziv za Jerusalim
[13] Hebrejski naziv za „Jordan“

ispovedavali svoja bezakonja. **6** (Sada, Johanan je bio obučen kamiljim
kožama i opasan oko slabina kožnim pojasom. I jeli su[1] skakavce i pustinjski
med.) **7** I on propovedaše i reče: „Za mnom će doći jači od mene, onaj kome
nisam dostojan da razriješim čipku na sandalama njegovim. **8** Ja vas uranjam
vodom, on će vas Uroniti Ruah Ha-Kodešom[2]."

9 I dogodi se tih dana – da je Ješua Nocri[3] došao iz grada Gelile[4] I Johanan
ga je uronio u reku Jarden. **10** I odmah – kada je izašao iz vode – video je da
su se nebesa otvorila i Ruah Ha-Kodeš se spustio na njega kao golubica[5]. (48r)
11 I dođe glas na nebesima govoreći: „Ti si Sin moj, veoma ugodan i ljubljeni."

12 I odmah ga je Ruah Ha-Kodeš odveo u pustinju. **13** Tamo je sebe mučio[6]
četrdeset dana i četrdeset noći i Ha-Satan[7] ga je iskušavao. I on je boravio
tamo među životinjama, i služili su mu glasnici.

14 I nakon što je Johanan bio zatvoren, Ješua je došao u Gelilu i propovedao
reč Ela[8]. **15** i rekao je: „Vreme carstva nebeskog je došlo, počinite pokajanje i
verujte reči Elovoj.

16 Dok su Ješua i drugi hodali u Gelili, video je Šimona i Andraia[9] svog brata
koji su bacali[10] mreže u more, jer su bili pecaroši. **17** Tada im je Ješua rekao:
„Dođite i hodite za mnom, i učiniću vas pecarošima ljudi." **18** Tako su odmah
ostavili mreže i krenuli za njim. **19** Kad su malo dalje hodali, video je Ja'akova
i Johanana, Zavdajove[11] sinove u čamacu, stavljajući svoju mrežu. **20** I odmah

---

[1] „oni su jeli" je glagol u množini na hebrejskom i verovatno se odnosi na Johanana i njegove učenike.
[2] Bukv. „Izdvojeni duh"
[3] Hebrejska reč za „Nazarećanin"
[4] Hebrejski naziv za „Galileja"
[5] Ili „u liku goluba"
[6] Heb. idiom, znači "postiti"
[7] Bukv. „Protivnik" – jer se često koristi kao ime u ovim jevanđeljima, imamo transliterirovano ime umesto da ga prevedemo, kao i kod svih drugih hebrejskih imena.
[8] Hebrejski naziv za 'Bog'.
[9] Hebrejski naziv za „Andreja"
[10] Bukv. "postavljali"
[11] Hebrejski naziv za „Zavedej"

ih je pozvao, tako su ostavili svog oca Zavdaja u čamcu i krenuli za njim, **21** i
uđoše u Kefar Nahum[1].

I odmah, na Šabat[2], uđoše u Dom okupljanja, *i* on ih je učio. **22** I svi su se
začudili zbog njegovog učenja, jer je podučavao kao onaj koji je imao[3] moć,
ne poput mudraca zakona[4]. **23** I beše čovek u Domu okupljanja, i on je vikao
24 i govorio: „Šta moraš da činiš sa mnom, Ješua Nocri! Jesi li došao da nas
uništiš? Znam da si ti izdvojeni JHVH-a[5].“ **25** Ali Ješua ga je prekorio, govoreći:
„Ućuti, izađi iz tog čoveka!“ **26** Dakle, satana[6], nanoseći mu bol, (48v) izađe iz
tog čoveka vičući – i svi su se začudili. **27** I hodali su jedan do drugog
govoreći: „Šta će biti od ovog čoveka – zbog novog učenja – da ima
sposobnost da zapoveda demonima, a oni su mu poslušni?" **28** I njegova se
slava proširila po celoj Gelilli

29 I odmah, kada je izašao iz Doma okupljanja, došao je u kuću Šimona i
Andraja zajedno sa Ja'akovom i sa Johananom, da jede. **30** Sada je Keifina[7]
tašta ležala bolesna od groznice. I odmah mu je to rekao[8]. **31** Dakle, Ješua
dođe i podiže njenu ruku, i odmah je napusti groznica, i služila im je.

32 I te večeri, kada je sunce zašlo[9], poslali su mu sve bolesne i one koji su
opsednuti satanom, **33** i svi oni[10] iz grada bili su okupljeni pred vratima. **34** I

---

[1] Hebrejski naziv za 'Kapernaum
[2] Hebrejski naziv za 'biblijsku nedelju'
[3] Bukv. "vlasnik moći"
[4] Ovde hebrejska reč za „zakon“ nije Tora. „Mudraci zakona“ (advokati) podučavali su stotine dodatnih zakona koje je izmislio čovek, od kojih su mnogi bili u suprotnosti sa Torom.
[5] Hebrejski rukopis ima „Ha-Šem“ što bukvalno znači „Ime“. mnogi Jevreji će pročitati „Ha-Šem“ kada vide hebrejski יהוה . Zamenili smo „Ha-Šem“ sa transliterisanim suglasnicima samog „Imena“: „JHVH“. Što se tiče izgovora, jedini gramatički mogući izgovor, iz kojeg su svi ostali mogu se formirati skraćenice/kontrakcije, je „Jah-ve.“
[6] Sinonim za demon
[7] Aramejsko ime za „Petar“, imajte na umu da „Kefa“ u engleskim Biblijama potiče iz Grčke transliteracije aramejskog imena Keifa. Jedan broj aramejskih imenica je bio korišćen u post-VavilonskoRopskom hebrejskom.
[8] Ili „odmah mu je rekao za nju“
[9] Bukv. “kada se ponizilo”
[10] Ili "sav Narod"

mnogi pateći od raznih bolesti i mnogo opsednutih sastanom dođoše njemu.
On je isteravao demone, jer su ga prepoznali.

35 Ujutru je ustao, odvojio se i otišao u Pustinju, i tamo se molio. **36** Zatim
Šimon i oni koji su bili s njim išli su za njim. **37** A kad su ga našli, rekli su mu:
„Traže te svi ljudi[1]. **38** Ali on im reče: „Uđimo u gradove i sela[2] koji su oko nas,
i hajde da propovedamo tamo, jer sam zbog toga došao." **39** Tako je bio
propovedajući po Domovima okupljanja i po celoj Gelili izgonio je demone
iz ljudi.

40 I priđe mu neki gubavac i pokloni mu se, govoreći: „Ako hoćeš, možeš me
očistiti". **41** Dakle Ješua, kada[3] je imao sažaljenja prema njemu, pruži ruku i
reče mu: „Ja (49r) želim da se očistiš od gube". **42** Kada je odmah bio očišćen,
43 izveo[4] ga je **44** i reče mu: „Slušaj, ne govori ovo nikome. Ali idi i pokaži sebe
svešteničkim poglavarima, i prinesi[5] za tvoje čišćenje, onako kako je Moše[6]
zapovedio kao svedočanstvo u Jisraelu[7]. **45** Ali kada je otišao, počeo je da
propoveda i objavljuje znak, sve dok Ješua nije mogao tajno[8] da uđe u grad,
pa je morao da ostane napolju u pustinji, i tamo su se narodi[9] sakupili sa svih
strana.

2:1 I posle nekoliko dana opet uđe u Kefar Nahum, **2** i kada su znali da je u
kući, okupilo se mnogo ljudi zajedno, ali ih nije mogao sadržati, jer je sva
kuća bila puna do vrata.

I dođoše k njemu četiri čoveka, noseći invalida u krevetu. **4** I kad nisu mogli
da ga iznesu pred njega, oni su se popeli na kuću i uništili je. Onda su se

---

[1] Hebrejska reč za ljude „‘עם" ili „Am" javlja se u jednini i množini. Kada se koristi u množini, obično se odnosi na grupe ljudi i može značiti „gomile".
[2] Ili „okruzi"
[3] Ili "jer"
[4] Ili "Izneo"
[5] Bukv. "zavetuj se" - ali često znači I "zakleti se povodom prinosa" - ovde originalno značenje reči "zavet" je izbačeno i reč jednostavno znači „ponuditi/prineti".
[6] Hebrejski naziv za 'Mojsije'
[7] Hebrejski naziv za 'Izrael'
[8] Bukv. "Krijući se"
[9] Ili "gomila/Rulja"

popeli na vrh krova sa krevetom, i doveli ga pred Ješuu. **5** Sada kada je Ješua
video njihovu veru[1], rekao je invalidu: „Tvoja bezakonja su ti oproštena“. **6** I
neki od mudraca zakona beše tamo s njim, i mislište u srcima svojim govoreći:
7 Kako može to da govori? Ovo je prokletstvo[2], jer ko je u stanju da načini
Pomirenje[3] bezakonja osim Ela?“ **8** I odmah on je prepoznao njihove misli –
preko Ruah Ha-Kodeša – i rekao im je: „Šta mislite (49v) u svojim srcima? **9** Šta
je lakša reč[4], da se kaže invalidu: 'Oproštena su ti bezakonja' ili da se kaže:
„Ustani, uzmi svoj krevet i odnesi ga u svoju kuću – i hodaj“? **10** Ali zbog toga
da znate da Sin Device ima moć da otpusti[5] bezakonja na zemlji“, on je rekao
invalidu– **11** „Kažem ti, ti, moraš ustati i uzeti svoj krevet.” **12** I odmah ustade,
uze svoj krevet i pođe – pred svima njima – tako da su se svi začudili, i
blagoslovili Ela govoreći: „Od davnina nismo videli bilo šta slično ovome.”

13 Zatim je otišao odatle da ponovo ode na more i svi ljudi su dolazili, a on je
pokazivao[6] sakrivene stvari. **14** Dok je prolazio pored mesta, video je Levija
kod njegovih nogu, ( )[7] kako sedi za stolom *razmene.* A on mu reče: „Hajde
za mnom. Pa je ustao i krenuo za njim.

15 I dogodilo se dok su jeli u kući, Pohotnici i grešnici su jeli sa Ješuom i
njegovim talmidim[8]– tamo je bilo i mnogo ljudi koji su išli za njim. **16** Ali kada
su pisari[9] i perušim[10] videli da Ješua jede sa Pohotnicima i grešnicima rekoše
njegovim Talmidim: „Zašto sa Pohotnicima i grešnicima – jede i pije vaš
Rabin?" **17** Kada je Ješua to čuo, rekao je: „Zdravima ne treba iscelitelj, samo

---

[1] Bukv. „vernost“ – hebrejska vera je i verovati i činiti (biti veran).
[2] Rekavši da može opraštati grehe, Ješua je tvrdio da je Elohim, a oni koji nisu verovali u njega, videli su to kao bogohulje.
[3] Bukv. „Pokrivanje“ – ali ovo je posebna reč koja podrazumeva pomirenje i/ili oprost.
[4] Ili "stvar"
[5] Ova hebrejska reč se koristi na sličan način u Mat. 6:12; i 7:2, to znači „oprostiti“ ili „pustiti“. „Otpustiti“ ono što neko duguje.
[6] Ili „otkrivao” ili „Podučavao”
[7] Rukopis umeće glosu „on je Matitjahu“ (Matithjahu je hebrejski naziv za „Matej“).
[8] Obično se prevodi kao „učenici“ – hebrejski „talmid“ je učenik koji uči od svog učitelja i sledi njegov primer. „Talmidim“ je oblik množine muškog roda.
[9] Bukv. „tvorci pisama“ – sinonim za „književnici“
[10] Hebrejski naziv za „fariseje“

bolesnima je potreban. Naravno, nisam došao pozivati pravednike, nego
grešnike"

18 (Tamo je bilo Johanananovih talmidim i perušim, *koji su* same sebe
mučili.)[1] I rekli su Ješui: „Zašto talmidim (50r) Johanana i perušim muče sami
sebe, ali tvoji talmidi sami sebe ne muče?" **19** Dakle Ješua im je rekao: „Oni
koji su bliski braku – kako oni mogu ovako postiti dok je mladoženja s njima?
20 Međutim, približava se vreme kada će mladoženja biti otkinut[2] daleko od
vas, i u to vreme će postiti – mnogo dana. **21** Nijedan čovek ne stavlja novu
tkaninu na svoju staru odeću, jer na drugi način, novo platno bi razbilo staro,
i veća pukotina bi nastala. **22** I nema čoveka koji stavlja novo vino u stare
mehove. Jer bi stari Mehovi prsli i vino bi se prolilo. Međutim, mlado vino
treba postaviti[3] u nove Mehove."

23 I drugi put se desilo da je prošao pored posejane zemlje[4] na Šabat. I
njegovi talmidim su počeli da odvajaju neke od komada[5]. **24** Tada mu perušim
rekoše: „Tvoji talmidim rade na Šabat ono što nije dolično da se čini." **25** Ali
Ješua je njima rekao: „Zar nikada niste pročitali šta je David uradio, on i
njegovi vojnici, kada su ogladneli? **26** Da je ušao u Svetinju pod Evjitarom,
Prvosveštenikom, i jeo izdvojene hlebove, koje niko nije dostojan da jede
osim sveštenika? Jeo je i davao je njegovim vojnicima." **27** Zatim je rekao:
„Šabat je stvoren radi čoveka, a ne čoveka zbog Šabata. **28** I zbog ovoga Sin
Eloaha je Adon svega, šta god je na svetu – i Šabata."

3:1 (50v)Opet, drugi put je Ješua ušao u Dom okupljanja, a tamo je bio čovek
sa osušenom rukom. **2** I perušim su ga ugledali – *da vide* da li će ga očistiti[6]
na Šabat, da bi ga mogli oklevetati. **3** Ali Ješua je rekao čoveku sa osušenom
rukom: „Ustani i stani na sredinu." **4** Tada im je Ješua rekao: „Da li čovek treba
da čini dobro na Praznik, ili zlo? Spasi ili pusti čoveka da propadne?" I gle,

---

[1] Heb. idiom, znači "postiti"
[2]Ili „oduzet".
[3] Bukv. „to je staviti novo vino" ili „treba staviti novo vino".
[4] Bukv. "mesta semena"
[5] Matej pojašnjava da su čupali 'klasove'
[6] Ili „izlečiti"

bili su tihi. **5** Tako se Ješua naljutio zbog njihovih dela dok su oni gledali. I on
reče čoveku: Pruži ruku svoju! i ozdravila je. **6** I odmah perušim iziđoše i
držaše savet sa Irodovim ljudima – protiv Ješue – Da mogu da ga pogube.

7 Ali Ješua je otišao na more sa talmidim i mnogo ljudi prateći za njim od
Gelile **8** do Jerušalajma – i od Jehude, i od Edoma, i sa druge strane reke
Jarden, i od Surje[1] i od Sedoma[2] – jer su čuli ljude govoreći čudesa koja je
činio, pa dođoše k njemu. **9** I ušao je u čamac kada su ljudi krenuli za njim.

10 Ljudi koji su bili bolesni – koje je on lečio – želeli su da ga dodirnu, **11** i
opsednuti sotonom koji su ga videli su se poklonili, vičući i govoreći: „Ti si
Sin Eloaha. **12** Ali Ješua ih je prekorio da ga ne otkrivaju.

13 Sada se Ješua popeo na goru i izabrao među njima one koji su bili čestiti
u njegovim očima **14** dok ih nije bilo dvanaest, da bi propovedali u svetu. **15** I
dao im je moć da leče bolesne i satanom opsednute. (51r) **16** I tamo je
imenovao[3] Šimona, Keifa. **17** I Elazara[4]sina Zavdaja, i Johanan njegov brat, i
tamo ih je nazvao: „[Biće Dovršeno]“, što znači: „Sin svevišnjeg Eloaha“. **18** I
Andrai i Filip i Talmai[5] i Matitjahu, i Toma, i Ja'akov Halfaji[6], i Tadai[7], i Šimon
Kanai[8], **19** i Jehudu[9] Iš-Kerriot[10], koji ga je izdao.

I posle je došao u kuću, **20** i tamo se skupilo mnogo ljudi, tako da nisu mogli
da jedu hleb. **21** A kad oni koji ga ne vide iziđoše napolje, rekoše u srcu svome:
„Počašćen je.”

---

[1] Sirija
[2] Hebrejski naziv za „Sodom“
[3] Bukv. „postavio“ – takođe se koristi sa značenjem „imenovao“ u Tanahu.
[4] Hebrejski naziv za 'Lazar', istu osobu kao 'Ja'akov'
[5] Kratki naziv od „Bar-Talmai“, hebrejski naziv za „Vartolomej“.
[6] Hebrejska reč za „Alfit“, što znači „sin Halfejev“.
[7] Ili „Tadej“.
[8] Hebrejska reč za „revnostan“.
[9] Hebrejski naziv za „Juda“.
[10] Hebrejski naziv za „Iskariotski“, što znači „čovek iz Keriota“.

22 Ali mudraci zakona koji su došli iz Jerušalajima rekli su: „On je opsednut
sotonom i uz moći Ba'al-Zevuva[1] princa satana leči one koji su opsednuti
sotonom." **23** Zato ih je Ješua pozvao i rekao im parabole: „Kako je jedan
satana u stanju da istera drugog satanu? **24** I ako je neko carstvo bez
mudrosti, da li je to carstvo sposobno da opstane? **25** U domu koji ima
podeljenost srca među njima, niko ne može da izdrži[2]. **26** A ako Ha-Satana
ustane protiv sebe, on je podeljen, i ne može da izdrži, ali će mu doći kraj. **27**
Niko ne može da uđe u kuću jakog i da ukrade posuđe ako ga prvo ne veže,
a tek onda može da opljačka kuću. **28** Zaista vam kažem da će sva bezakonja
biti iskupljena[3], **29** osim bezakonja protiv Ruah Ha-Kodeša. To je on koji nema
nade. Ovo bezakonje neće nikada biti iskupljeno . Ali ono je dostojno večne
smrti Nefašita[4], **30** jer su rekli: 'On je opsednut sotonom'."

31 I dođe majka njegova, (51v) i rođaci – i stadoše napolje[5] i požele ga. **32** Sada
je mnogo ljudi sedelo oko njega. Tada mu rekoše: Evo, majka tvoja i rođaci
tvoji stoje napolju[6] i traže te. **33** Ali on odgovori: „Ko je moja majka? A ko su
moja braća?" **34** I pogleda one koji su bili oko njega i reče: „Ovo su moja
majka i braća, **35** i svi oni koji vrše volju JHVH-a, oni su moja braća i sestre.

4:1 I drugi put Ješua je počeo da poučava na obali mora, i okupilo se mnoštvo
ljudi, i zato je morao da se popne u čamac. Tako sede on u more, a cela četa
sede uz obalu mora. **2** I propovedaše im, i poučavaše ih mnogim parabolama.

3 I reče im: „Jedan čovek je izašao da poseje svoje seme, **4** i dok je sejao,
neko je seme palo blizu puta, a ptice su došle i pojele ih. **5** A druga su pala
na kamenim mestima gde nije bilo mnogo zemlje. I odmah iziđe, **6** ali se osuši
kad ga sunce udari, jer nije imalo korena. **7** A još jedno [7] je palo između trnja,
i trnovi su srasli, i zadavili ga. I nije urodilo plodom – niklo i raslo. **8** A drugo

---

[1] Bukv. "Gospodar muva."
[2] Bukv. "održi se da stoji."
[3] Bukv."pokriven, zatrpan."
[4] Pridev od „nefeš". Nefeš bukvalno znači „dah", „život" ili „duša" itd. – obratite pažnju, a ne grčko razumevanje „duše".
[5] "na ulici."
[6] "na ulici."
[7] Hebrejski često koristi jedninu (kolektivna upotreba) da govori o grupi objekata.

je palo u dobru zemlju i donelo plod, jedno trideset, jedno šezdeset i jedno
sto.“ **9** Tada je Ješua rekao: „Ko ima uši, neka posluša[1]“.

10 I kada je stajao po strani[2], talmidim ga upitaše o poređenju, **11** i on im reče:
„Vama je dato (52r) da razumete poverljive savete nebeskog carstva, ali ne
njima – osim preko ovih poređenja, **12** 'Da vide, ali ne primećuju, i da čuju, ali
da ne razumeju'” – što znači, 'razumeju svoje grehe, tako da mogu biti
otkupljeni.'

13 Zatim im reče: „Zar ne razumete ovo poređenje? **14** Ko seje je onaj koji
propoveda reč. **15** Ono što je palo pored puta su oni koji čuju Elove reči, ali
Ha-Satana odmah dolazi i uklanja to iz njihovog srca. [3][*I ono što je palo među
kamenje je onaj koji čuje reč JHVH-a i prima je sa radošću – međutim, on
nema korena i brzo se suši, jer se kroz ogorčeni govor odmah zbunjuje.*] **18** I
ono što je palo u zemlji trnja, oni su oni koji slušaju propoved, **19** ali nedostaci
sveta i gubitak svetskih bogatstava dave ih, i ostaju bez ploda. **20** Ali ono što
je palo na dobru zemlju, to je rodoslov onih koji slušaju, i vrše delo, i donose
dobar plod – dok iz jednog zrna ne izađe trideset, i iz drugog šezdeset a iz
drugog sto. Ko ima uši da čuje, neka posluša!”[4]

21 Takođe im je rekao: „Nema čoveka koji stavlja upaljenu svetiljku ispod
bureta, ni ispod kreveta, nego je čovek stavlja na Menoru[5]. **22** Ništa nije
skriveno i zatajeno što neće postati poznato. **23** Ko ima uši da čuje, neka
posluša![6]”

---

[1] Ova hebrejska reč שמע (Šama) ima dvostruko značenje; to znači čuti I ponašati se u skladu s tim (poslušati).
[2] Znači 'odvojen' (od gomile)
[3] Ova 2 stiha nedostaju u ovom Rp. Marka i snabdevaju se od Mateja.
[4] Ova hebrejska reč שמע (Šama) ima dvostruko značenje; to znači čuti I ponašati se u skladu s tim (poslušati).
[5] Hebrejska reč za „posotlje za svetiljku“.
[6] Ova hebrejska reč שמע (Šama) ima dvostruko značenje; to znači čuti I ponašati se u skladu s tim (poslušati).

24 „A ja vam kažem: obratite pažnju na ono što čujete! Jer onom merom
kojom meriš – takvom ćeš i primiti, sa tom količinom[1]. **25** A ko ima i daje, biće
mu dato; a ko ima, a ne daje, ono što ima, oteće mu".

26 I još im reče: „Ovako[2] je carstvo nebesko, kao čovek koji je posejao dobro
seme (52v) u zemlju. **27** Onda je spavao dan i noć, i odmarao se dok je seme
raslo i nosilo seme, ali on ne zna *kako*. **28** I iznad[3] ovoga, zemlja prvo podiže[4]
biljke, a zatim klasje, a zatim pšenica puni klas. **29** A kada je plod potpun,
odmah primene srp, jer je vreme žetve.

30 Sada vam kažem, sa čime bih mogao da uporedim carstvo JHVH-ovo, sa
kojim obrascem da ga uporedim? **31** *Ono* je kao zrno gorušice: kad se poseje
u zemlju, manje je od svega povrća koje je u zemlji. **32** Ali kad se poseje, raste
i postaje veće od svih ostalih biljaka, i pravi toliko semena i grana, da ptice
nebeske prebivaju u senci grane njegove."

33 On im je rekao mnogo ovakvih poređenja, zbog toga – da bi razumeli, **34** i
nije im govorio bez poređenja. I zbog toga, na stranu[5] im je objasnio.

35 A tog dana kada je palo veče, rekao im je: „Hajdemo dalje." **36** Tako su
pustili čete[6] da idu, a on je ušao u čamac. I druge lađe uđoše s njim u more.
37 I tada se podigao veliki i moćni vetar i talasali se dok se čamac nije počeo
puniti. **38** Ali Ješua je spavao na krmi na jastuku. Zato su ga probudili i rekli:
„Rabine, zar nećeš doći kod nas dok[7] vidiš da bivamo uništeni?" **39** Tada je
Ješua ustao i zapovedio vetru i moru da utihnu, i odmah je nastala velika
tišina. **40** Tada im reče: „Zašto ste se uplašili, zar još nemate vere[8]? **41** I tada

[1] Bukv. "veličinom."
[2] Ili tako.
[3] Ili „još više od ovoga".
[4] Ili „raste".
[5] Znači 'odvojen' (od gomile)
[6] Ili „gomile".
[7] Ili „jer".
[8] Bukv. „vernost" – hebrejska vera je i verovati i činiti (biti veran).

su ga se silno pobojali, govoreći jedan (53r) drugome: „Za koga da mislimo da
je ovo, da mu se vetar i more pokoravaju?“

5:1 I dođoše preko mora,[1] prema [Gineisaret-u].[2] **2** I odmah, kada je izašao iz
čamca, izišao mu je na put jedan čovek opsednut sotonom, **3** koji je ležao[3] u
grobovima. I bio je toliko zao da ga nisu mogli uhvatiti lancima, **4** ni
gvozdenim okovima, jer ih je neprestano lomio. I nisu uspeli da ga smire.[4] **5**
Ali danju i noću on je stajao u grobovima i u planinama, vikao i udarao se
kamenjem. **6** Ali kada je izdaleka ugledao Ješuu, došao je trčeći i obožavao
ga, **7** govoreći visokim glasom: „Šta ti, Ješua, imaš sa mnom, *o* Sine Svevišnjeg
Ela!? Zaklinjem te živim Elom da mi ne nanosiš bol.” **8** A Ješua mu je rekao:
„Izađi, nečisti duše. **9** I upita ga: „Kako se zoveš?“ Zato je odgovorio: „Moje
ime je Broj, jer ih je mnogo. **10** I silno ga je molio da ga ne istera iz tog carstva.
11 Tamo su mnoge svinje pasle. **12** Duhovi su ga iskušavali govoreći: „Stavi
nas u svinje da uđemo u njih. **13** Tako je Ješua pristao na njih. Odmah izađoše
satane i uđoše u svinje, i baciše se u more – i udaviše se do dve hiljade.

14 A oni koji su ih držali, pobegli su i javili (53v) u gradu. Onda su svi izašli da
vide šta se dogodilo. **15** I kada su došli do Ješue i videli one koji su ranije bili
opsednuti sotonom – da su bili u dobru – svi su se uplašili. **16** I ispričali su šta
su videli, i šta je bilo u vezi sa onim koga je satana posednuo, i sa svinjama.
17 Tada su ga molili da ode od njih[5]. **18** A kada je Ješua ušao u čamac, onaj
koji je ranije bio opsednut Satanom počeo je da ga preklinje da može da
pođe s njim. **19** Ali Ješua nije bio zadovoljan[6], nego mu je rekao: idi svojoj kući
i onima koji su tvoji, i ispričaj o nepokolebljivoj ljubavi koju ti je JHVH
pokazao. **20** Tako je otišao propovedajući sa prihvatanjem[7] nepokolebljive
ljubavi koju mu je JHVH pokazao. I svi su se začudili.

---

[1] Ili „na drugu stranu mora“.
[2] Genesaret.
[3] Ili "spavao".
[4] Ili „da ga dovedu do odmora“.
[5] Bukv. „da se odvoji od ispred njih“.
[6] Ili „nije želeo“.
[7] Ili možda „sposobnošću“.

21 I kada je Ješua prešao na drugu stranu mora u čamcu, mnogi ljudi su se
okupili s njim na obali mora. 22 I dođe mu jedan velikaš iz Doma okupljanja,
po imenu Ja'ir. I kada ga je ugledao, pao je na kolena[1] pred njegove noge, 23
moleći i govoreći: „Moja ćerka je blizu smrti – dođi i stavi svoje ruke na nju, i
ona će biti isceljena. 24 Tako je Ješua otišao s njim i sa mnogim ljudima koji
su išli za njim. 25 I bila je jedna žena kojoj je curila krv, proteklih[2] dvanaest
godina, 26 i uzeli su joj sve što je imala lekovima, a da ona uopšte nije pronašla
nikakvu korist. 27 I kada je čula da Ješua Mašiah dolazi među narod, uđe i
dotakne se zadnjeg dela njegove haljine, 28 jer je u sebi govorila: „Ako mogu
da se dotaknem njegove haljine, Biću (54r) isceljena." 29 I odmah je krv prestala
da teče, i spoznala je da je izlečena.

30 A Ješua, koji je u sebi znao istinu koja je izašla iz njega, okrenuo se na
stranu naroda i rekao: „Ko se dotakao moje haljine? 31 Tada mu talmidim
rekoše: „Vidiš da te tvoj narod pritiska, a ti kažeš: 'Ko me je dotakao?'" 32 I
pogleda da li može da vidi nju koja je to učinila. 33 Tada žena zadrhta, i uplaši
se, jer je dobro znala čudo koje joj se učini. Zato je kleknula pred njim i rekla
mu svu istinu. 34 A on je objasnio[3] i rekao joj: „Kćeri moja, tvoja vera[4] te je
spasla, idi u šalom i budi isceljena."

35 I dok je on govorio, došli su do rukovodioca Doma okupljanja i rekli mu:
„Tvoja ćerka je umrla. Zašto bise se i danas mučio?" 36 A Učitelj Ješua koji je
to čuo reče: „Ne bojte se, samo imajte dobru veru[5] u JHVH-a." Tako je
verovao. 37 I nije uzeo[6] nikoga sa sobom, osim Keife i Ja'akova. 38 I uđoše u
kuću rukovodioca Doma okupljanja i videše tamo mnogo plača i vike[7].

39 Kada je Ješua ušao u kuću, rekao je: „Zašto ste zbunjeni i plačete nad
mladom devojkom? Ona nije mrtva, ali spava." 40 I svi su mu se rugali. Ali

---

[1] Bukv. "kleknuo."
[2] Ili „ovih".
[3] Ili možda „obratio pažnju".
[4] Bukv. „vernost" – hebrejska vera je i verovati i činiti (biti veran).
[5] Bukv. „vernost" – hebrejska vera je i verovati i činiti (biti veran).
[6] Bukv. „prouzrokova/dozvolio hodanje."
[7] Ili „Žaljenja".

Ješua ih je sve isterao, osim oca i majke i talmidim koji su bili sa njim. I uđoše
na mesto gde je mlada devojka ležala, **41** i on ju je uzeo za ruku i rekao joj:
„[Talieta] kumi.“ Što znači: „Device, kažem ti da moraš ustati.“ **42** I odmah se
mlada devojka ožive (54v) i prohoda. (Imala je 12 godina[1].) I svi su se uplašili
od veličine čuda. **43** I zapovedi im da to *nikome* ne govore. A posle je
zapovedio da joj daju *nešto* da jede.

6:1 I Ješua je otišao odatle i otišao u svoju zavičaj[2], a njegovi talmidim su išli
za njim. **2** I jednog Šabata je počeo da poučava u Domu okupljanja, i mnogi
koji su slušali bili su zadivljeni njegovim poukama. A oni rekoše: „Odakle mu
mudrost koja mu je data? I otkud mu moć koja mu izlazi iz ruku? **3** Nije li on
sin kovača[3] i Mirjam – i njegovi rođaci Ja'akov i Josef i Jehuda i Šimon? I svi
su oni sa nama.” I sablazniše se u njega. **4** Tako im je Ješua rekao: „Nijedan
prorok nije bez časti, osim u svom zavičaju, među svojim poznanicima i u
svojoj kući. **5** I tu nije želeo da učini nikakvo čudo – osim nekoliko malih
bolesnika koje je izlečio polaganjem ruku na njih – **6** jer se čudio malenosti
njihove vere[4].

I išao je po malim gradovima, propovedajući i poučavajući. **7** Zatim je pozvao
12 talmidim i poslao ih, dvoje po dvoje, i dao im moć da isceljuju sve bolesne
i opsednute sotonom. **8** I zapovedi im da ne nose vreću, ni hleb, ni kamen[5],
ni pojas[6]. **9** Ali da uzmu jedan štap u ruku, I cipele od sveže kože na stopalo.
I da ne nose dve haljine.

10 (55r) I reče im: Gde god dođete, ostanite tamo dok ne odete. **11** A kad ne
žele da vas prime, niti da slušaju – izađi odatle i skini prah sa nogu svojih kao
svedočanstvo protiv njih.” **12** Tako su otišli i propovedali da se pokaju. **13** I

---

[1] Bukv. "Imala je vremena/starosti dvanest godina ."
[2] „svoju zemlju” Bukv.„mesto njegovog prisustva“.
[3] Hebrejska reč za „kovač“ je „נפח“ (napah). Bukvalno bi to značilo 'onaj koji duva vatru' - ali se koristi da se odnosi na ljude koji su radili poslove kao što su topljenje ili formiranje metala u/nad vatrom. Mnoge hebrejske reči mogu biti opštije od engleskih termina, ali ovo nije isto što i „stolar/zanatlija“, što bi bilo „חרש“ (haraš).
[4] Bukv. „vernost“ – hebrejska vera je i verovati i činiti (biti veran).
[5] Ili „težinu“ – vidi npr. 3moj.19:36, PrS 11:1 gde „kamen“ znači „težina“.
[6] Ili Ustv. Prema nekim izvorima: ’putnu odeću.’

lečili su opsednute sotonom, a bolesne čistili pomazavši *ih* blagoslovenim
uljem.

14 A kada je Irod čuo objavljivanje[1] izveštaja o Ješui, rekao je: „On je Johanan
Kupač, ustao je živ iz smrti" – i zbog toga čini čuda. **15** I drugi su rekli da je on
Elijahu[2], a drugi su rekli da je prorok, ili jedan od proroka. **16** Kad je Irod to
čuo, rekao je: „Ovo je Johanan kome sam odsekao glavu, a on se vratio iz
smrti u život.

17 Jer je Irod uhvatio Johanana i stavio ga u tamnicu zbog Irodijade, žene
njegovog brata Filipa – ona koju je uzeo. **18** I Johanan reče Irodu: „Ne priliči ti
da uzmeš ženu svog brata. **19** Tako ga je Irodijada uzela u prezir[3] i čekala ga
da bi mogla da ga pogubi. Ali ona nije mogla, **20** jer je Irod zadržao Johanana,
i smatrao ga izdvojenim i pravednim – pa ga je štitio, i činio mnogo toga
zbog njega, i slušao ga sa zadovoljstvom.

21 Ali kada su se Irodu približili srednji dani, on je priredio svoj rođendan i
pozvao je sve poglavare[4] i velike vladare Gelile. **22** Tada dođe kći Irodova
igrajući pred svim gostima, i bilo je veoma milo (55v) Irodu i svima koji su jeli.
Tada je car Irod rekao devojci: „Traži šta želiš, i daću ti.

23 I zakleo se da će joj dati sve što bude tražila, do polovine svog kraljevstva.
24 I kada je izašla odatle, rekla je svojoj majci: „Šta da tražim? Zato joj je rekla:
„Moraš tražiti glavu Johanana Kupača. **25** Zatim je odmah došla do kralja i
uznemireno[5] ga upitala, rekavši: „Želim da mi daš glavu Johanana Kupača u
jednoj od ravnih drvenih posuda.

26 Tada je kralj bio ožalošćen zbog zakletve koju je dao. Ali zbog gostiju nije
hteo da je žalosti[6], **27** pa je poslao sekača glava i zapovedio mu da mu donese
glavu u jednoj od ravnih drvenih posuda, **28** i dade je devojci. Tada ju je mlada

[1] Ili „najava".
[2] Hebrejski naziv za „Ilija".
[3] Ili "neodobravanje".
[4] Ili „poglavare nad hiljadama".
[5] Ili „izazivajući neprijatnost".
[6] Ili „da joj bude nezgodno".

devojka dala svojoj majci. 29 I kada su to saznali njegovi talmidim, došli su i
uzeli njegovo telo.

30 Tada su talmidim došli do Ješue i ispričali mu sve što su uradili i saznali[1].
31 Zato je Ješua rekao: „Hajde, idemo u pustinju i odmorimo se malo. (Jer je
bilo mnogo ljudi koji su dolazili i vraćali se, a on nije imao vremena da jede.)
32 Tako su ušli u čamac i bacili[2] se na pusto mesto. 33 Ali mnogi ljudi koji su
ih videli, prepoznali su ga i krenuli za njim pešice prema *toj* zemlji. I dođoše
k njemu iz svih gradova.

34 A kada je Ješua došao u zemlju i video ljude, sažalio se na njih, jer su bili
kao ovce bez pastira – pa ih je počeo poučavati mnogim i dobrim stvarima.
35 Ali kada je prošao veći deo dana, prišli su mu njegovi talmidim (56r) i rekli
mu: „Ovo je veoma pusto mesto, i prošlo je mnogo vremena. 36 Neka ljudi
idu odavde[3] u mala brda okolo i kupuju hranu za jelo. 37 Ali Ješua im odgovori
i reče im: „Vi, morate im dati da jedu – idite tako da kupite dvesta vekni hleba
i dajte im da jedu!“[4] 38 Tada im Ješua reče: „Koliko vekni imate? *Idi* pogledaj
ga.“[5] I kad su to pogledali, rekli su: Imamo pet vekni i dve ribe. 39 Zato im je
Ješua zapovedio da nateraju ljude i čete da sednu na travu. ( )[6] 40 I oni su
sedeli – pedeset *po* pedeset i stotine *po* stotine. 41 Tada Ješua uze pet Vekni
i dve ribe, i obavi molitvu zahvalnosti i hvale, i prelomi ih i dade ih svojim
talmidim, koji ih staviše pred njih. I tako je podelio te dve ribe. 42 I svi su jeli i
nasitili se.

---

[1] Ova reč takođe može značiti „podučiti“, ali uporedi sa Mat. 14:12-13. Čini se da su to možda bili Johananovi talmidi koji su došli i rekli Ješui o njegovom pogubljenju i kako su zakopali njegovo telo. U suprotnom, moramo zaključiti da su Ješuini talmidi i Johananovi talmidi došli do Ješue u isto vreme, jer Matej jasno daje do znanja da je Ješua, kada je čuo šta se dogodilo Johananu, otišao u pustinju.
[2] Ili „postavili“.
[3] Ili „oko ovog mesta“.
[4] Pogledajte Jv. 6:7 gde je jedan od talmida odgovorio da „dvesta novčića hleba neće biti dovoljno…“
[5] Ili „idi saznaj“.
[6] Rp. umeće glosu „koja se zove Fei“.

43 I preuzeli su dvanaest korpi *što* je ostalo – od onoga što je im[1] ostalo, čak
i od Vekni i riba. 44 A onih koji su jeli bilo je pet hiljada ljudi.

45 I odmah je naredio svojim talmidim da uđu u čamac i da idu preko voda
[prema Beit-Caidi],[2] dok on bude otpuštao narod. 46 I dok su talmidim ušli u
čamac, molio se sam u gori.

47 A kada je palo veče, čamac je bio u moru i Ješua je ušao[3] sam. 48 I Ješua ih
je video kako se muče veslanjem, jer je vetar bio protiv njih. Onda je došao
do njih oko pola noći, hodajući po moru. 49 Smatrali su ga nekim zlim duhom,
pa su svi povikali 50 i bili (56v) zbunjeni. Ali Ješua odmah pozva i reče: „Uzdajte
se, jer ja sam on! Ne boj te se." 51 A onda je ušao u čamac – sa njima, i vetar
je stao. I stajali su veoma začuđeni, 52 jer još nisu prepoznali čudo od pet
hlebova, jer im je srce bilo mračno. 53 I kada su nastavili dalje, došli su u
zemlju Gineisaret.[4]

54 Kada je izašao iz čamca, odmah su prepoznali Ješuu, 55 i požurili su *po*
celoj zemlji[5] da donesu bolesnike na krevetima – kada su čuli da je on tamo.
56 *U* koji god grad ili selo ušao, prolazili su putevima i molili njegovo lice da
dotaknu samo rub haljine njegove, jer svi koji su je dotakli ozdravili su.

7:1 I tada su došli do Ješue, neki od perušim i mudraca starog zakona – koji
su došli iz Jerušalajima. 2 I kada su videli neke od njegovih talmidim kako jedu
bez ritualnog[6] pranja ruku, prezreli su ih. 3 (Jer Jehudim ne jedu ako ritualno
ne operu ruke, po naredbi drevnih. 4 Takođe *postoje* mnogi drugi zakoni koje
su im zapovedali da se pridržavaju. To jest, da ritualno peru svoje poklopce[7]
i srebrno posuđe za ispijanje.) 5 I zbog toga su pitali Ješuu, govoreći: „Zašto

[1] Misleći na ljude.
[2] Hebrejski naziv za „Vitsajda".
[3] Ješua je „ušao" u more.
[4] Genesaret.
[5] Ili „požurili su svi *ljudi u* zemlji"
[6] Hebrejska reč koja se ovde koristi je נטל (natal) što bukvalno znači „podići", a ne odnosi se na pranje ruku iz higijenskih razloga. Ova reč „natal" se koristi da opiše ritualno pranje ruku fariseja, tako što se jednom rukom „podiže" poseban sud, pa se poliva preko druge…
[7] Bukv. "pokrivala"

se tvoji talmidim ne pridržavaju odredbi drevnih otaca, nego jedu hleb
ritualno neopranim rukama po ceo dan!?“[1]

6 (57r) Tako je Ješua odgovorio, rekavši im: „Dobro je Ješaja prorekao o vama
varalicama, govoreći: ʻOvaj narod me poštuje rečju[2], ali je njihovo srce daleko
od mene. **7** Uzalud me poštuju, podučavajući[3] učenje i zapovesti ljudi.ʼ“ **8**
(Tako su napustili Elove zapovesti, držeći se onoga što je od ljudi dato, i došlo
do njih u vezi čaša i njihovih srebrnih posuda za piće, i kao i mnogih drugih
stvari.)

9 I poput ovih *reči* im je rekao: „Vi kršite zapovesti JHVH-a da biste održali
svoje ustanove – **10** jer je Moše rekao: ʻPoštuj oca svog i majku svojuʻ, i ʻKo
proklinje svog oca ili svoju majku izrečito mora umreti.“**11**Ali vi kažete da „ako
se čovek zavetuje[4] da će dati ono što pripada njima[5], jer je dao zavet[6] - onda
bi to trebalo da dopuste[7]njegov otac i njegova majka“. **12** A posle *mu* ne
dopuštate da se oduži ocu i majci[8]“. **13** Tako kršite zapovesti JHVH-a zbog
svojih ustanova koje ste stekli i mnogih drugih zala koje činite.”

14 Zatim je pozvao narod i rekao im: „Slušajte me i obratite pažnju na mene!
15 Sve što spolja uđe u čoveka, ne može ga oskrnaviti, ali ono što izlazi iz srca
čoveka ga skrnavi. **16** Ko ima uši da čuje, neka posluša!”[9]

17 A kada je Ješua ušao u kuću, talmidim su ga upitali: „Šta to poređenje
znači?“ **18** Pa im reče: „Dakle, da li ste tako maloumni da ne razumete? Zar ne
razumete da ništa što ulazi u telo čoveka ne može da ga oskvrni? **19** Jer ne

---

[1] Hebrejski idiom koji znači „sve vreme“ ili „stalno“.
[2] Ili „govorom“.
[3] Ili „oni koji podučavaju“.
[4] „zavet“ u ovom kontekstu znači zavetovati se dati Hramu.
[5] "bilo šta" oca i majke...
[6] Ili „zbog zaveta“.
[7] Ili "korist".
[8] Čini se da su fariseji dozvolili ljudima da daju zavete u vezi sa imovinom svojih roditelja. I tako, umesto da poštuju i slušaju svoje roditelje, oni su oduzimali imanje svojih roditelja po sopstvenim izmišljenim zavetima (s izgovorom da su ga davali Hramu)
[9] Ova hebrejska reč שמע (Šama) ima dvostruko značenje; to znači čuti I ponašati se u skladu s tim (poslušati).

ulazi u telo, već samo u stomak, i izbacuje *ga* (57v) prirodnim čistačem.” **20** I
reče im: „Zla što izlaze[1] iz srca, iznutra: **21** zle misli i preljube, i ubistva, **22**
krađe, škrtost, pohlepa, gordost, ludost. **23** Sva ova zala izlaze[2] iz srca i one
oskrnavljuju čoveka.”

24 Tada je Ješua ustao i otišao u krajeve iza Cora[3] i Cidona.[4] I uđe u kuću, ali
ne htede da to *iko* sazna. Međutim, nije mogao da ostane sakriven, **25** jer mu
je prišla neka žena koja je imala ćerku opsednutu satanom i kleknula pred
njegove noge. **26** Sada, došla je[5] iz sirijske porodice. I molila ga je da će isterati
satanu iz njene kćeri. **27** Ali Ješua je rekao: „Čovek je najpre odgovoran da
izdržava svoje sinove[6], jer nije dobro uzimati hleb sinova, da bi ga dao psima.
28 Ona je odgovorila: „Istina Adone, međutim štenci jedu komade hleba koji
padaju pod sto gospodara. **29** Tada joj je Ješua rekao: „Zbog ove reči će tvoja
ćerka biti izlečena – gle, sotona je izašao iz nje.

31 Zatim je otišao iz oblasti Cora, prolazeći pored Cidona, i došao pored mora
Gelile, u susret[7] Dekapolju. **32** Tada su mu doveli čoveka gluvonemog, moleći
ga u molitvi da stavi ruku na njega. **33** Tako ga je Ješua odveo na stranu, van
mesta stanovanja, stavio mu prste u uho, i pljunuvši, dotakao mu se jezika. **34**
I pogledavši u nebo, uzdahnu i reče: „Aftah“, što znači: „Otvori!“ **35** I odmah
mu se otvoriše uši, (58r) i zbrka[8] njegovog jezika se olabavi, i on progovori s
lakoćom. **36** Tada mu je Ješua zapovedio da to nikome ne kaže. Ali kada je
zapovedio, ipak je *to* objavio[9]. **37** I oni su se začudili govoreći: „Šta god Ješua
čini, čini dobro – jer on čini da nemi govore, a gluvi da čuju.

8:1 A u onim drugim vremenima sa Ješuom se skupila velika četa ljudi, i nisu
imali *šta* da jedu. Zato je pozvao svoje talmidim i rekao im: **2** „Sažalio sam se

---

[1] Ili „pomeraju se“.
[2] Ili „pomeraju se“.
[3] Hebrejski naziv za „Tir“.
[4] Hebrejski naziv za „Sidon“.
[5] Ili "bila je".
[6] Na hebrejskom „sinovi“ uključuju ćerke.
[7] Ili „prema“.
[8] Ili "poremećaj".
[9] Ili je „dao do znanja još više“.

na ljude, jer su me pratili ova tri dana; ali nemaju šta da jedu, 3 i ako ih
pošaljem njihovim kućama, onesvestiće se na putu." (Jer su neki od njih došli
izdaleka.)

4 Tada su talmidim odgovorili: „Od koje hrane će se ovi ljudi moći nasititi u
pustinji? 5 Ali Ješua ih je upitao: „Koliko hleba imate? A oni su odgovorili:
„Sedam. 6 Zatim je zapovedio narodu da sedne na zemlju. I uze sedam
hlebova, učini molitvu zahvalnosti, prelomi ih i dade talmidim i reče im:
„Postavite ih pred narod. 7 Imali su i nekoliko riba – [on] ih je blagoslovio i
zapovedio da ih stave pred njih.

8 Tada su oni – i sav narod – jeli i nasitili se. Posle su pokupili ono što je ostalo,
sedam punih korpi. 9 A onih koji su jeli bilo je oko četiri hiljade ljudi, i pustio
ih je da odu. 10 I odmah uđe u čamac sa svojim talmidim, i dođe prema (58v)
Kefaru Nahumu i Dalmanutu.

11 Tada su perušim izašli i prepirali se s njima, i iskušavali ga i tražili od njega
znak s nebesa. 12 Ali Ješua im reče: „Istinu[1] vam kažem da nećete videti znak
koji će se pojaviti." 13 Tako ih je ostavio i ušao u čamac i prešao preko tog
mora. 14 Ali talmidim su zaboravili da uzmu hleb i nisu imali ništa osim jednog
hleba. 15 Tada ih je upozorio govoreći: „Vidite, čuvajte se kvasca perušimskog
i Irodovog!" 16 I dok su to razmatrali, rekoše jedan drugome: „*Ovo* govori jer
nemamo hleba. 17 Ali Ješua, kada je primetio njihove misli, rekao im je: „Zar
još uvek ne prepoznajete i ne razumete? Da li je vaše srce još uvek slepo? 18
Imate li oči, a ne vidite, *i* imate uši, a ne čujete? Zar nemate pamćenje? 19
Kada sam podelio pet hlebova na pet hiljada ljudi – i koliko je korpi ostalo
od onoga što je ostalo?" A oni su rekli: „Dvanaest. 20 „A od sedam hlebova i
četiri hiljade ljudi – i koliko je korpi ostalo?" A oni su rekli: „Sedam. 21 Pa im
reče: „Ako jeste, zar ne razumete?

22 Tada su došli u Beit-Caidu[2] i doveli su mu slepca i molili ga da ga dotakne.
23 Tako ga je Ješua uzeo za ruku, odveo na stranu, dalje od puta, i pljunuo ga

---

[1] Ili „Zaista".
[2] Hebrejski naziv za „Vitsajdu".

u lice. Zatim je položio ruke na njega i upitao ga da li je *nešto* video. **24** Zato
ga[1] je pogledao i rekao: „Vidim ljude kako hodaju uspravno kao drveće! **25**
Zatim je *opet* položio ruke na njegove oči i počeo je da vidi sjajno. **26** I Ješua
(59r) ga je poslao svojoj kući, rekavši mu: „Ne pričaj *to* nikome od svojih
suseda.

27 Pa ipak, Ješua je upitao talmidim: „Šta ljudi govore o meni? Ko sam ja?" **28**
Zato su oni odgovorili: „Kažu da si ti Johanan Kupač, a drugi kažu, Elijahu, a
drugi kažu, prorok. **29** Tada im reče: „A vi, šta kažete za mene? Ko sam ja?"
Tada Keifa odgovori: „Ti si Mašiah." **30** Zato je zapovedio da to ne objavljuju,
31 govoreći i pokazujući i učeći da je dužan[2] da trpi bol[3] i da ga glavari
sveštenički i mudraci zakona oteraju[4] u smrt, ali *da* će on ustati živ posle tri
dana. **32** I *ovo* im je otvoreno govorio. Tada ga je Keifa počeo prekorivati, **33**
ali se Ješua okrenuo pred talmidim i prekorio Keifu, govoreći: „Idi od mene,
ti koji si protiv mene, jer nemaš razumevanja o Elohimu,[5] nego o telu.[6]

34 I pozva narod i svoje talmidim i reče im: „Onaj ko želi da ide za mnom,
neka se odrekne sebe, i uzme[7] sa sobom osnovu i potku[8], i da ide za mnom.
35 A ko hoće da spase život[9] svoj, izgubiće ga. Ali ko ga izgubi zbog mene i
zbog dobre vesti, taj će ga sačuvati. **36** A šta će koristiti čoveku, čak i ako ima
ceo svet za sebe[10], a izgubi svoj nefeš[11]?

---

[1] Ili "to".
[2] Ili „neophodno".
[3] Ili „nevolju" ili „sramotu".
[4] Ili „otlače".
[5] Hebrejski naziv za „Bog" Elohim je možina od El/Eloah
[6] Bukv. „Ti nemaš Elohi (Božanski) razum, već telesni.
[7] Ili "ponese".
[8] Ili „po dužini i poprečno", korišćeno na srednjovekovnom hebrejskom za označavanje „krsta".
[9] Heb. „Nešama", sinonim za „Nefeš".
[10] Ili „ako poseduje ceo svet".
[11] Bukv. „dah" što znači „život" ili „duša" itd. – imajte na umu, nije grčko razumevanje duše.

38 I onaj koji me prizna i objavi[1] mene i moju reč u ovom grešnom, bludnom
narodu – Sin Device priznaće ga pred JHVH-om Ocem, kada dođe u svojoj
svetlosti sa glasnicima.”

9:1 Tada im reče: „Takođe, neki od vas koji ste sa mnom neće umreti dok[2] ne
vide slavu Carstva Ela.“ 2 (59v) Posle[3] šest dana, uzeo je Keifu i Ja'akova i poveo
ih na jednu veoma visoku planinu. I bili su sami. I dogodilo se – kada se
promenio izgled njegovog lica, 3 i njegove haljine su svetlele i bile bele kao
sneg – bile su tako bele da nijedan čovek na zemlji ne bi mogao da ih načini.
4 I pojaviše se Moše i Elijahu, i razgovarahu sa Ješuom.

5 Tada je Keifa odgovorio[4] Ješui, rekavši mu: „Dobro je da ovde napravimo tri
šatora, jedan za tebe i jedan za Mošea i jedan za Elijahua. 6 (Ali on nije znao
šta govori,[5] jer su se veoma uplašili.) 7 I naišao je oblak, stvarajući senku nad
njima, i čuo se glas iz oblaka koji je rekao: „Ovo je moj dragoceni Sin.” I oni
su to čuli. 8 Zatim su odmah pogledali oko sebe, ali nisu videli ništa osim
Ješue.

9 I kada su sišli sa planine, Ješua je zapovedio da to nikome ne pričaju – ovu
viziju – dok se ne vrati živ iz smrti. 10 Zato su je sakrili među sobom. 11 I upitali
su ga: „Šta to znači što Perušim govore – a za njima književnici – da je
neophodno da Elijahu dođe prvi?“ 12 Zato je odgovorio i rekao: „Kada prvi
dođe Elijahu, on će obnoviti ceo svet.” *Ali* kao što je napisano, da će Sin
Eloaha podneti ugnjetavanje do sramotne[6] smrti – 13 Zaista vam kažem da
im je Elijahu došao, ali su *mu* oni učinili po svojom zadovoljstvu, kao što spisi
kažu o njemu.

14 (60r) I dok je dolazio do talmidim, našao je među njima mnogo ljudi, i mnogo
mudraca i književnika koji su se prepirali s njima. 15 Ali kada su ljudi videli

[1] Ili „obznani“.
[2] Heb. način da se kaže "pre".
[3] Bukv. "Prenesen preko."
[4] Imajte na umu da se hebrejska reč za „odgovorio“ često koristi za odgovor na određenu situaciji, ne nužno odgovarati nekome ko konkretno razgovara sa tom osobom.
[5] Ili „šta treba da kaže“.
[6] Ili „nepristojne“.

Ješuu da dolazi, zaprepastili su se i izašli su k njemu na put i [pozdravili] ga.
16 A on ih upita: „O čemu se prepirete[1] među sobom?“ **17** Tada je jedan čovek
od njih odgovorio i rekao: „Rabine, doveo sam svog sina k tebi koji ima
satanu u sebi. **18** I na svakom mestu na koje ga zauzme, tera ga da padne i
tera ga da izbacuje pljuvačku iz svojih usta, i udara po zubima. I molio sam
vaše talmidim da ga izleče, ali nisu mogli *to* da urade.”

19 Tada je Ješua rekao: „Kakva porodica koja odbija! Koliko ću vremena biti
sa vama? Ne mogu da vas podnesem. Dovedi te čoveka do mene.” **20** Tako
su ga doveli pred njega. I kad ga on ugleda, on[2] mu odmah zada bol, i baci
ga pred njega, i on beše zbunjen[3] i balavi.[4] **21** Tada Ješua upita oca: „Koliko je
vremena prošlo da je imao ovog satanu?“ Zatim je rekao: „Od mladosti svoje
do sada, **22** i neprestano ga baca u vatru i u vodu da bi ga ubio. I ako to
možeš, pomozi mi svojom ljubavlju vernom.”

23 A Ješua mu reče: „Ako možeš da mi veruješ, **dobićeš sve**.[5] **24** Tako je odmah
otac sina povikao plačući: „Verujem! Zaista, neka ti bude milo što pomažeš
mojoj veri!“[6] **25** I kada je video da se narod okupio, zapovedi sotoni da izađe,
govoreći: „Snažni[7] i nemi satano, zapovedam ti da izađeš od njega, i da se
posle ne vraćaš u njega. **26** Zatim je izašao, vičući i zadavajući mu bol, a
mladić je ostao kao mrtvak, dok mnogi nisu govorili: „Mrtav je.” **27** Ali Ješua
ga je uzeo za ruku i on se vratio živ. **28** A kada su oni (60v) ušli u kuću, njegovi
talmidim su ga u poverenju upitali: „Zašto nismo **mi** mogli da ga izlečimo? **29**
Zato je rekao: „Ova mera[8] satane ne može se izlečiti osim molitvom i postom.

30 Zatim su otišli odande i prošli pored Gelile, ali on nije želeo da to neko
sazna. **31** I poučavaše svoje talmidim i reče im: „Sin Eloaha će biti izdan i

---

[1] Ili „neslažete“.
[2] „Sotona“.
[3] Ili „uznemiri“.
[4] Bukv. "pljuje."
[5] Ili „možeš/dobićeš bilo šta“.
[6] Bukv. „vernost“ – hebrejska vera je i verovati i činiti (biti veran).
[7] Ili „žestoki“.
[8] Što znači „tip“.

predan u ruke zlima, i oni će ga pogubiti, ali će se treći dan vratiti živ. 32 Ali
oni ne razumeše ovu reč i počeše da ga pitaju.

33 Zatim su ušli u Kefar Nahum, i kada su bili u kući, Ješua ih je upitao: „O
čemu **ste** se prepirali putem? 34 Ali oni su ćutali, jer su se prepirali ko će od
njih biti najveći. 35 Tako je Ješua pozvao dvanaestoricu talmidim i rekao im:
„Ko hoće da bude veliki među nama, biće svima sluga.[1] 36 Zatim je uzeo jedno
dete i stavio ga među njih, zagrlio ga i rekao: 37 „Ko primi jedno od ove dece
u moje ime, mene prima. I ko mene prima ne prima mene, nego prima onoga
koji me posla.”

38 Tada mu Johanan odgovori i reče: „Videli smo čoveka koji je lečio
opsednute sotonom u tvoje ime; ali on nije iz našeg društva i zbog toga smo
ga odbili.”[2] 39 Ali Ješua im reče: „Ne odbijte ga, jer svaki čovek koji čini čuda
u moje ime ne govori zlo. 40 I ko nije protiv nas s nama je. 41 Svaki čovek koji
će vam dati jednu čašu u moje ime zbog ovoga – da ste (61r) pomazanici –
zaista vam kažem da neće izgubiti nagradu.

42 Ali ko sablažnjava[3] jednog od ovih malih koji veruju u mene, prikladnije bi
mu bilo da ga bace u more sa parom vodeničnih kamena na vratu. 43 I ako
tvoja ruka sablazni, odseci je! Jer ti je prikladnije da jednom rukom uđeš u
Edenski vrt, nego u oganj Gei-Hinoma[4] sa dve, 44 na mesto gde otrovnice ne
umiru i oganj ne miruje. 45 A ako noga tvoja sablazni, odseci je! Jer ti je
prikladnije da sa jednom uđeš u Edenski vrt, nego sa dvema u Gei-hinom, 46
u mesto gde otrovnice ne umiru, i oganj ne miruje i ne odseca se.[5] 47 I ako

---

[1] Bukv. „svačiji(njihov)”.
[2] Ili možda „suzdržali“.
[3] Heb. koncept 'sablaze' je navesti nekoga da se spotakne. Vidite „kamene spoticanja“ u Mat. 18:7.
[4] Bukv. "Dolina Hinom." Ova hebrejska reč je transliterovana na grčki kao „Gehena“ i netačno je prevedeno kao „pakao“. Ovo je doslovna dolina odmah pored Jerusalima, određena za buduću kaznu. Vidite Mat. 25:41-46 „I tada će reći da oni koji su na levoj strani... idu u vatru Gei-hinoma, za koju je pripremljen Ha-Satana i njegovi glasnici... I ovi će ući u vatru Gei-hinoma, ali pravednici će otići u večnu svetlost.” Da biste saznali više o biblijskoj definiciji „Gei-hinom“, videti Jer. 7:30-33; Isj. 30:33, 66:24. itd.
[5] Što znači „ne završava se“.

tvoje oko sablažnjava, iskoreni ga! Jer ti je prikladnije da jednim okom uđeš
u Rajski vrt, nego u Gei-hinom sa dva, **48** mesto gde otrovnice ne umiru i
oganj se ne gasi.

49 Svaki čovek koji je osuđen biće uništen ognjem, i svaki čovek koji je
savladan[1] biće uništen. **50** Sol je dobra, ali ako se so odseče[2] – čime će[3] se
kuvati? Sa tobom mora biti soli i sa tobom mora biti šalom."[4]

10:1 I Ješua je otišao odatle i došao u Judinu zemlju iza[5] reke Jarden, i tamo
se okupilo mnogo ljudi. I on im *je* propovedao po svom običaju. **2** Tada ga
Perušim upitaše – iskušavajući ga: „Da li čovek može da se razvede od svoje
žene?" **3** (61v) Tada je Ješua odgovorio i rekao im: „Šta vam je zapovedio Moše?
4 A oni su rekli: „Moše je dozvolio da joj čovek napiše knjigu otpusnu i da je
otpusti.[6] **5** Ali Ješua im je odgovorio govoreći: „On vam je to priznao zbog
pokvarenosti vašeg srca. **6** Međutim, JHVH je na početku sveta stvorio
muškarca i ženu – **7** i „Čovek će ostaviti oca i majku svoju i uzeti ženu, **8** i njih
dvoje će postati jedno telo." **9** Sada, ono što El spaja, neka niko ne rastavlja."

10 I opet su ga pitali za to u kući, **11** a on im je odgovorio: „Ko god, ko god[7]
otpusti svoju ženu i uzme drugu, čini preljubu. **12** A ako se žena razvede od
muža, čini preljubu."

13 I narod posla, da mu predstave decu – zbog toga – da ih se dotakne; ali
talmidim su obustavljali one koji su ih slali. **14** Kada je Ješua to video, ispunio
se gnevom i rekao im: „Pustite decu da dođu k meni! I ne sputavajte ih, jer je
njihovo carstvo nebesko. **15** Istinu[8] vam kažem, niko neće ući u nebesko

---

[1] Samo oni koji savladaju biće spaseni. Oni koji su savladani (npr. grehom) biće osuđeni. Uporedite npr. Otkrivenje 12:11 i 3:21.
[2] Može značiti „je oduzeto" ili „je uništeno".
[3] Ne odnosi se na „sol" jer je so odsečena. Umesto toga, to se odnosi na hranu koja treba kuvati sa solju. Može se čak odnositi na određene prinose, vidi npr. Lev. 2:13, Isj. 43:24.
[4] Na hebrejskom se često ponavljaju sinonimne fraze. Ovde je verovatno „šalom". Analogno soli, objašnjavajući tako parabolu. Vidi protiv 34, 35 gde je diskusija započeta.
[5] Verovatno znači „zapadno od reke Jordan." Rp. B & C čitaju „kraj reke Jarden".
[6] Bukv. "Pusti je da ide."
[7] Ponavljanje u Heb. uvek ukazuje na naglašavanje.
[8] Ili „Zaista".

carstvo ako ne postane ponizan i potpun i ne bude[1] kao dete. **16** A Ješua ih
je grlio i polagao ruke na njih i blagosiljao ih.

17 I kada je izašao na stazu, pristupio je neki čovek i poklonio mu se moleći
ga i govoreći: „Učitelju dobri, šta treba da činimo da bismo stigli do[2]
nebeskog carstva?“ **18** Zato mu je Ješua rekao: „Zašto mi govoriš 'dobri', a
niko nije dobar osim Ela? **19** Ti (62r) poznaješ zapovesti JHVH-ove: „Ne čini
preljubu“, „ne ubij nevinoga“, „ne čini krađu“, „ne svedoči lažno“, „ne
ugnjetavaj nikoga“[3], „poštuj svog oca i svoju majku.'“ **20** Tada mu je on
odgovorio i rekao: „Sve sam to utvrdio od mladosti svoje do sada.“ **21** I Ješua
ga pogleda, i on mu se dopadne, pa mu reče: „Nedostaje ti jedna stvar:
prodaj šta imaš i daj siromasima – tada ćeš imati veliko blago na nebesima –
i kreni za mnom.“ **22** Ali kad je to čuo, rastužio se i otišao, jer je bio čovek koji
je imao mnogo[4] stvari.

23 Tako se Ješua okrenuo svojim talmidim i rekao: „Kakva je ovo suzdržana
stvar – da će čovek koji ima mnogo novca ući u carstvo nebesko. **24** I talmidim
su se uplašili njegovim rečima. Tada im Ješua ponovo odmah reče: „Sinovi,
veoma je teško čoveku koji se mnogo uzda u svoje bogatstvo da može da
uđe u carstvo Ela. **25** Lakše *je* kamili proći kroz iglenu rupu, nego bogatašu
ići[5] u Carstvo nebesko.“ **26** I oni se začudiše govoreći među sobom: Ako je
tako, ko se može spasiti? **27** Ali Ješua ih je opomenuo govoreći: „Za vas je to
ograničena stvar, ali ne za JHVH-a, jer je Elu sve moguće.

28 Tada mu Keifa poče govoriti: „Evo, **mi** smo ostavili sve[6] i idemo za tobom.
29 Tako je Ješua odgovorio i rekao: „Istinu vam kažem da čovek koji napusti
svoju kuću i svoju braću i svoje sestre, ili oca ili majku, ili decu ili nasledstvo[7]

---

[1] Ili „postane“
[2] Ili „dobiti“.
[3] Vidi npr. Lev. 25:17.
[4] Ili „velike“.
[5] Glagol shvaćen iz prve polovine rečenice. (Zove se gapiranje, obično se nalazi u hebrejskom Tanahu).
[6] Ili „sve stvari“.
[7] Ili „posedovanje“.

zbog (62v) poštovanja[1] prema meni, ili zbog dobre vesti – 30 dobiće stostruku
nagradu. I štaviše, u ovom vremenu, kuće i braća i sestre i sinovi[2], sa
nevoljom, i u budućem svetu, život večni. 31 Ali mnogi prvih biće poslednji, a
poslednjih će biti prvi.”

32 I kada su bili na putu, penjući se ka Jerušalajimu, Ješua je išao ispred, dok
su oni išli za njim, začuđeni i uplašeni. Pa opet, drugi put je razgovarao s
njima, i počeo *im* je pričati sve što će mu se dogoditi, 33 govoreći: „Evo, mi
idemo u Jerušalajim, i Sin Elov biće predan u ruke velikih sveštenika i
književnika i starešina, i oni će ga osuditi[3] na smrt. I oni će ga predati Nefilim[4],
34 i oni će mu se rugati, i pljuvati po njemu, i tući ga i ubiti, ali on će treći dan
ustati živ.”

35 Tada su mu prišli – Ja'akov i Johanan, sinovi Zavdajevi, govoreći: „Rabine,
želimo da učiniš nešto za nas što ćemo tražiti. 36 A Ješua im reče: „Šta želite
da vam učinim? 37 Pa su rekli: „Daj nam – da jedan od nas sedi s tvoje desne
strane, a drugi s tvoje leve strane, u tvojoj svetlosti.[5] 38 Ali Ješua im reče: „Ne
znate šta tražite. Možete li **Vi** da podnesete smrt koju ću ja podneti i uranjanje
kojim ću biti uronjen? 39 I vi ćete biti uronjeni njime, 40 ali da sedite s moje
desne i sa leve strane, nije na meni da vam dam; nego je za one koje je on[6]
pripremio.”

41 I kada su deset talmidim to čuli, bili su puni (63r) gneva na Ja'akova i
Johanana. 42 Ali Ješua ih je pozvao i rekao im: „Vi znate da knezovi i velike
vođe vladaju malima, a njihovi službenici imaju veliku moć nad malima. 43 Ne
sme biti tako među vama; ko hoće da bude veliki, biće tvoj sluga, 44 a ko
hoće da bude prvi, biće tvoj pomoćnik. 45 Takođe, Sin Eloaha – da li on dolazi
k vama da mu se služi? Ne, nego da dâ svoj život kao otkupninu za mnoge.”

---

[1] Ili „na račun mene“.
[2] Margina dodaje „i polja“ sličnom zapisu kao original.
[3] Bukv. „Kazniti.”
[4] Ili „nejevrejima“.
[5] Ili „slavi“.
[6] „on“ znači „Otac“.

46 I dođoše u [Jeriho][1] i uđoše u [Jeriho] sa njegovim talmidim i mnogim
narodom. A sin Timajev, Bar-Timai, koji beše isušen,[2] sede blizu njega, **47** i on
poče vikati i reče: „Sine Davidov, smiluj se na mene!“ **49** Tada je Ješua ustao i
pozvao ga. I dozvaše ga i rekoše mu: „Eto, Ješua pita za tebe.“ **50** Zatim je
bacio svoju odeću na stranu i odmah mu prišao. **52** A Ješua mu reče: „Idi, jer
te je tvoja vera[3] spasila.“ I odmah ugleda, i pođe za njim putem.

11:1 I dok se približavao Jerušalajimu, na Maslinskoj gori, posla dva talmidim
2 i reče im: „Idite u onaj grad koji je pred vama, i odmah kada uđete u njegovu
sredinu[4], naći ćete vezano Pule[5] na kome nijedan čovek nije jahao. Olabavi
ga i donesi mi. **3** A ako ti neko kaže: 'Zašto to radiš?' – reci da: 'Ha-Adonu je
potrebno', i odmah (63v) će ga pustiti.“[6]

4 Tako su otišli i našli pule vezano pred vratima i odvezli ga. **5** A oni koji su
bili tamo rekoše im: „Zašto odvezujete pule? Šta radite!?“ **6** Zatim su rekli ono
što im je Ješua zapovedio. Onda su dozvolili – **7** da odvedu pule do Ješue.

I talmidim su položili svoje haljine na njega, i on je jahao. **8** Tada su mnogi
ljudi na putu svukli svoju odeću, a drugi su sekli grane sa drveća i omekšavali
put. **9** A oni koji su išli ispred njega i oni koji su išli za njim povikaše i rekoše:
„Hoši'einu[7] blagosloveni spasitelju! Blagosloven je koji dolazi u ime JHVH-a,
10 i blagosloven je kralj koji je spasitelj s nebesa!“

11 Kada su ušli u Jerušalajim u Svetilište, on je pogledao sve što je bilo unutra.
A uveče je otišao – u Beit-Anju[8] sa dvanaest talmidim. **12** Sutradan je otišao
iz Beit-Anje i bio je veoma gladan. **13** I kada je izdaleka ugledao drvo smokve,
video je lišće. Otišao je da vidi da li može naći smokve. Ali kada je došao do
nje, nije našao ništa osim lišća, jer nije bilo vreme za smokve. **14** Tada je Ješua

---

[1] Na osnovu Mat. 20:29.
[2] Moguće da figura govora za disfunkcionalni deo tela, videti npr. glava 3:1 i Mat. 12:9.
[3] Bukv. „vernost“ – hebrejska vera je i verovati i činiti (biti veran).
[4] Ili "unutar".
[5] Ili „mladog magarca“.
[6] Ili „dopustiće to“.
[7] Bukv. "Spasi nas!"
[8] Hebrejski naziv za „Betanija“.

odgovorio, rekavši mu: „Od sada i pa na dalje, želim da niko od tebe ne jede
voće." I talmidim su **to** čuli, **15** i došli su u Jerušalajim.

I kada je ušao u Svetinju, počeo je da izgoni one koji su u Svetinji prodavali i
kupovali – i nabavke[1] menjača, i stolove onih koji su prodavali golubove,
prognao[2] je i okrenuo naopačke. **16** (64r) I nije dozvolio da se u Svetinju nosi
nikakav teret. **17** I poučio ih je i rekao: „Zar nije zapisano da je ʹMoj dom, dom
molitve za sve narodeʹ, a vi ste od njega napravili pećinu lopova? **18** I pošto
su to čuli sveštenički poglavari – i mudri književnici – tražili su kako su mogli
da ga ubiju. Ali su ga se bojali, jer sav narod bio zapanjen njegovim učenjima.

19 A kad je palo veče, otišao je iz grada. **20** Ujutru, kada su prošli pored
smokve, videli su da je osušena do korena. **21** Tada se Keifa seti i reče mu:
„Rabine, gle, smokva koju si prokleo, se osušila!" **22** Ali Ješua mu odgovori i
reče mu: „Moraš imati dobru veru[3] u JHVH-a, **23** jer ti zaista kažem, svaki koji
i ko god bude rekao gori: ʹUstani i idi u moreʹ – a ne sumnjajući u svom srcu
– odmah će biti učinjeno. **24** I zbog vas vam kažem da u svim svojim
molitvama morate imati jaku veru[4] u Ela, i dobićete sve – šta god zatražite. **25**
I kada stojite[5] na molitvi, morate oprostiti – ako imate bilo kakvu
ozlojeđenost na nekog čoveka – da bi vaš nebeski Otac oprostio vaša
bezakonja za vas. **27** I odmah uđoše u Jerušalajim.

I kad je ušao u svetilište, pristupili su mu – poglavari sveštenički i mudri
književnici i starešine, **28** i rekoše mu: „Kojom silom činiš ta čudesa?" I: „Ko ti
je dao ovu moć da to radiš?" **29** (64v) Tako je Ješua odgovorio i rekao im: „Ja
ću vas pitati jedno – odgovorite mi, a posle ću vam reći kojom silom ovo
činim. **30** Uranjanje Johanana, da li je bilo sa nebesa ili od ljudi? Odgovorite
mi!" **31** I smisliše među[6] sobom: „Ako kažemo: ʹSa nebesa jeʹ, on će nam reći:
ʹAko je tako, zašto mu niste verovali?ʹ **32** i ako kažemo ʹOd ljudiʹ, bojimo se

---

[1] Margina glasi „prodavnice".
[2] Ili moguće „bacio".
[3] Bukv. „vernost" – hebrejska vera je i verovati i činiti (biti veran).
[4] Bukv. „vernost" – hebrejska vera je i verovati i činiti (biti veran).
[5] Ili „povinujete".
[6] Ili „mislili su u sebi".

ljudi, jer svi oni istinom uspostavljaju[1] da je Johanan bio prorok.” **33** A Ješua
je odgovorio i rekao im: „Ni ja vam neću reći kakvom silom ovo činim.”

12:1 I on poče da im pripoveda poređenja i reče: „Neki čovek je zasadio
vinograd i zatvorio ga trnjem, i iskopao ga i sazidao u njemu kulu, i dao ga
radnicima – onda je otišao na dugi put. **2** A kada se vratio u svoje[2] vreme,
poslao je svoje sluge radnicima da prime plodove iz vinograda. **3** Ali oni su ih
uhvatili i pretukli, i ispratili ih praznih ruku. **4** Opet je poslao druge sluge, i oni
su ih ranili u glavu i prezreli ih. **5** Opet je poslao drugog, ali su ga ubili. **6** Zatim
je opet poslao svog izuzetno dragocenog sina i rekao: „Možda će uzdići čast
[3]mom sinu.“ **7** Ali radnici su zajedno govorili: „Ovo je naslednik – dođite da
ga ubijemo da nasledstvo može biti naše.“ **8** Zato su ga uzeli i ubili i bacili van
vinograda. **9** Dakle, šta će učiniti čovek u vinogradu kada dođe? (65r) Istrebiće
radnike, a vinograd će dati drugima. **10** I zar nikada niste čitali ovaj stih?
„Kamen koji su graditelji odbacili“ – odbaciće ga graditelji! – ‘bio je postavljen
kao ugaoni kamen, **11** i to je učinio naš Elohim, tako je čudesan[4] u očima
našim.’”

12 Tada su hteli da ga uhvate, ali su se plašili naroda, jer su prepoznali da je
on rekao ovu Figuru zbog njih – pa su otišli i ostavili ga. **13** Zatim su mu poslali
neke od perušim i neke od Irodovih ljudi da ga uhvate povodom[5] neke reči.
14 A kad su došli, rekli su mu: „Rabine, mi znamo i priznajemo da si istinit[6] i
da ne stavljaš srce svoje ni na koga; jer ne sudiš po izgledu čoveka, nego
poučavaš[7] put JHVH-a u istini. Reci nam, dakle, da li smo dužni da damo
danak Cezaru ili ne?"

15 Ali Ješua je prepoznao njihovu laž i rekao: „Zašto me iskušavate? Donesite
mi običan novčić da ga vidim.” **16** I doneli su mu. Zato je Ješua rekao: „Čija je

---

[1] Ili „potvrđuju“.
[2] što znači ‘kada je postalo vreme (za žetvu).’
[3] Ili „pokažu poštovanje“.
[4] Bukv. „ pun je takvih čudesa u očima našim“ Odnosi se na ugaoni kamen.
[5] Ili „zbog“.
[6] Ili „veran“.
[7] Bukv. "Prikazuješ."

ova slika i natpis na vrhu?" A oni rekoše: „ Cezarovi". 17 Tada im je Ješua rekao:
„Vratite Cezaru ono što pripada Cezaru, a Elu ono što je Elovo. I stajahu
začuđeni zbog njega.[1]

18 Tada su mu došli Cadukim[2] koji su rekli da neće biti vaskrsenja. I pitaše ga
govoreći: 19 „Rabine, Moše je pisao za nas, govoreći da ako brat nekog
čoveka umre i ostavi ženu bez deteta, da njegov brat koji je ostao treba uzeti
ženu (65v) da podigne seme[3] za svog brata. 20 Dakle, bilo je sedmoro braće:
prvi je uzeo ženu, ali je umro bez dece. 21 A posle ju je drugi uzeo – takođe
ovaj čovek nije ostavio seme. I treći učini ovako, 22 i svima sedmoro ona beše
žena. 23 Kome će od svih ovih biti žena u vaskrsenju?"

24 Tako je Ješua odgovorio i rekao im: „Vi grešite i[4] ne razumete spise i moć
JHVH-a. 25 Kad mrtvi ožive, oni neće imati žena i one neće imati muževa. Ali
će biti kao poslanici nebesa pred Elom. 26 A o mrtvima – da će uskrsnuti – zar
nikada niste pročitali u Mošeovoj knjizi, kada mu se El ukazao u žbunju,
govoreći: „Ja sam Elohim Abrahamov[5], Elohim Jichakov[6] i Elohim Ja'akov'? 27
On nije Eloah mrtvih, nego živih – tako da u tome mnogo grešite."

28 Tada mu je prišao neki pisar koji je čuo kako se raspravljaju, i prepoznao
je da je dobro odgovorio – i upitao ga je: „Koja je zapovest glavna[7] u Izraelu?"
29 Tako je Ješua odgovorio i rekao: „Glavna zapovest je: 'Čuj Izraele, tvoj
Elohim – Adon[8] je jedan. 30 Njega morate voleti svim svojim srcem i svim
svojim nefešom, i svim svojim mislima, i svom snagom svojom.' Ovo je glavna
zapovest.[9] 31 A druga je ovakva: „...ali moraš ljubiti bližnjega svoga kao sebe

[1] Ili „toga".
[2] Cadukim" je hebrejska reč za „sadukeje". Takođe bi se moglo nazvati „cedokim" ili „Cedukim", a bukvalno znači „Sadokiti" ili „Cadokovi potomci", tj. sveštenik. Vidi npr. Jez. 44:15.
[3] Ili „potomke" ili „naslednike".
[4] Ili „jer".
[5] Hebrejski naziv za „Avraam".
[6] Hebrejski naziv za „Isak".
[7] Ili 'glavni predmet' – Bukv. "koren."
[8] „Adon" ili „Ha-Adon" se često koristi za JHVH u citatima iz Tanaha.
[9] Bukv. „koren zapovesti".

samoga." I nema druge zapovesti veće od ove." 32 Tada mu je taj mudrac
rekao: „Rabine, velika je istina,[1] da nema nikog osim jednog Eloaha, i nema
drugog osim njega – 33 koga je čovek dužan da voli svim srcem i svim
nefešom, i sa svom snagom – takođe da voli svog bližnjeg kao samoga sebe
– a to je veće od svih ljudskih prinosa." 34 (66r) A kad je čuo da je mudro
odgovorio, rekao mu je da nije daleko od carstva JHVH-a. I od tada pa
nadalje, niko nije imao moći da mu postavi bilo kakvo pitanje.[2]

35 A Ješua je odgovorio i poučio u svetilištu: „Šta kažu mudri književnici, čiji
je on sin?[3] 36 David je govorio, prorokujući o njemu: 'Ha-Adon reče mom
Adonu: 'Sedi mi kod desne ruke dok ne pretvorim neprijatelje tvoje u tvoj
tabure za noge'' 37 Dakle, ako ga David naziva svojim Adonom, kako je on
njegov sin?" I sav narod ga je sa zadovoljstvom slušao.

38 Tada ih je Ješua upozorio govoreći: „Čuvajte se mudraca koji poznaju
književnost – koji uživaju u tome što nose lepe haljine i što im trgovci daju
šalom.[4] 39 I da sede na prvom mestu u Domovima okupljanja, da ih oni[5]
poštuju i da su prvi za stolom. 40 Oni koji izkorenjuju[6] kuće i udovice svojim
lažnim[7] molitvama. I za to će snositi veću[8] kaznu na sudnji dan."

41 I Ješua je sedeo ispred [riznice], gde su stavili blago Svetinje – i gledao je
na koji način ljudi tamo prinose svoje darove. I mnogi bogataši su nudili
velike stvari. 42 Tada dođe jedna siromašna žena i ponudi dva novčića. 43 Tako
je Ješua pozvao svoje talmidim i rekao: „Istinu vam kažem da je ta siromahinja
ponudila više od sebe, 44 jer su oni dovoljni,[9] ali ova siromahinja je dala sve
što jede.

[1] Ili je možda „tačno je da je ovo najveća"
[2] Bukv. „teškoće" ili „teško pitanje".
[3] Vidi Mat. 22:41-43.
[4] Ili „da ih trgovci pozdravljaju".
[5] Ljudi.
[6] Ili „uništavaju".
[7] Ili „obmanjujućim" ili „pogrešnim".
[8] Može značiti „veća kazna" (savremena upotreba) ili „višak velike kazne" (moguće na biblijskom hebrejskom).
[9] Ili „obilni".

13:1 (66v) I kada su izašli iz Svetinje, jedan od njegovih talmidim mu reče:
„Rabine, vidi kakve građevine i kakvo kamenje!“ 2 Ali Ješua je odgovorio i
rekao: „Vidiš li ove velike građevine? Kamen na kamenu neće ostati – koji se
neće zbaciti.”

3 I kada je seo na Maslinsku goru, naspram svetilišta, Keifa i Ja'akov i Johanan
i Andrai su ga u poverenju pitali: 4 „Reci nam, kada će se to dogoditi? I znak
– kada će biti smak sveta, da će sve početi da se pogoršava?[1] 5 A Ješua im je
odgovorio i počeo rečima: „Gle, pazite da vas niko ne prevari, 6 jer će mnogi
doći na svet u moje ime – govoreći 'Ja sam on', i mnogi će biti prevareni. 7
Međutim, kada vidite velike ratove, ili početke ratova – ne plašite se, jer je
obavezno da se to desi, ali to još neće biti kraj. 8 I dići će se ljudi na ljude,[2] i
kralj na kralja, i biće potresa[3] na zemlji i gladi, i oni će biti početci bolova.

9 Onda se čuvajte, jer će vas uvesti u svoje zborove, i u Domove svojih
okupljanja će vas tući. I oni[4] će stati pred careve i knezove, da svedoče za
mene kao svedočanstvo za njih. 10 Jer je najpre potrebno da se svim
narodima propoveda nebesko carstvo. 11 A kada vas odvedu kao zarobljene,
ne plašite se šta ćete sami reći – morate govoriti onako kako će vas Ruah Ha-
Kodeš uputiti u tom času. Vi sami ne smete da govorite, ali Ruah Ha-Kodeš
će govoriti kroz vas.

12 (67r) I jedan brat predaće u smrt brata svoga, a otac sina. I dići će se sinovi
na oca svog i na majke svoje, i tlačiti ih do smrti,[5] 13 i svi[6] će se razgneviti, ali
ko nastavi do kraja, biće spasen.

14 A kada vidite pustu gadost kako stoji na mestu koje nije prikladno – onaj
ko čita shvatiće to – i onda oni koji su u Jehudi moraju da beže u planine, 15
i ko god bude u odaji na krovu ne sme da dođe dole u kuću, 16 a onaj ko

---

[1] Ili „da se kvari “.
[2] „I narodi će ustati jedni protiv drugih“.
[3] Ili „zemljotresa“.
[4] Hebrejski često menja lice bez promene teme, vidi npr. 4moj. 32:13,14 i Psa. 115:11.
[5] Ili ih „oterati u smrt“ ili eventualno „Tući ih do smrti“.
[6] Heb. „הכל“ takođe može značiti „mnogi“ ili „većina“.

bude u polju ne sme se vratiti da uzme svoju odeću. **17** I teško onema koje
budu trudne i onema koje će dojiti u te dane! **18** Zamoli te lice Ela da ovo ne
dođe u vreme hladnoće, **19** jer će u to vreme u svetu biti prevelike nevolje –
što se nikada nije dogodilo od dana kada je JHVH stvorio svet do sada, niti
će se desiti posle. **20** I ako JHVH ne skrati to vreme, nijedno telo neće biti
spaseno. Ali radi izabranih koje je izabrao, skratiće te dane.

21 I onda, ako vam neko kaže: „Evo, Mašiah je ovde“, ili: „Evo, Mašiah je tamo“,
ne verujte. **22** Tada će se pojaviti lažljivi proroci koji će pokazivati znake i čuda
da unište i – ako je to moguće – izabrane. **23** Čuvajte se, kažem vam pre nego
što se dogodi!

24 I u te dane, posle[1] te nevolje, sunce će pomračiti i mesec neće sijati. **25** I
zvezde će pasti s neba, i sile nebeske će se zatresti.[2] **26** Tada će videti
Eloahovog sina kako dolazi sa nebesa sa velikom silom i svetlošću.[3] **27** (67v) I
tada će poslati svoje glasnike, i oni će sabrati njegove izabrane sa četiri kraja
zemlje – od nebesa i do zemlje.

28 Primite prispodobu o smokvi – kada počne da pupi i da lista, i sami znate
da se leto bliži. **29** Upravo zato, kada budete videli ove stvari, i sami morate
znati da se smak sveta bliži vratima. **30** Istinu vam kažem da – taj naraštaj neće
proći dok se sve ovo ne dogodi. **31** Nebo i zemlja će proći, ali Eloahove reči
neće proći. **32** Taj dan i taj čas niko ne zna, ni poslanici nebeski, ni Sin, nego
Otac.

33 Čuvajte se, budite budni i molite se, jer ne znate ni vreme ni čas – **34** kao
čovek koji je otišao na put i napustio svoju kuću, i dao vlast svojim slugama,
i zapovedio da se pobrinu[4] da budu budni. **35** Zato budite budni! Jer ne znate
dan i čas kada će doći Adon kuće – uveče, ili usred noći, ili kad petlovi

---

[1] Bukv. "prenesen preko."
[2] Ili „potresti“.
[3] Ili „slavom“.
[4] Ili „razmotre“.

kukiriču, ili ujutru. 36 Da vas ne bi zatekao kako spavate kad dođe. 37 I ono
što vama kažem, svima govorim – budite budni!"

14:1 Kada je Pesah[1] bio blizu, a dan beskvasnih hlebova samo što nije – dva
dana – poglavari sveštenički i zapisivači zakona su se trudili kako da uspeju
da zarobe Ješuu neistinom, (68r) da bi ga mogli pogubiti. 2 Ali oni rekoše: „Ne
činimo to na dan praznika, da se narod ne digne.[2]

3 I kada je bio u kući Šimona Gubavog u Beit-Anji – dok je sedeo za stolom
– došla je žena sa kutijom od alabastra, punom dragocene nardove masti. I
ona je izlomi, i izli mu mast na glavu. 4 A bilo je tu i drugih, koji su se ljutili
među sobom: „Zašto je ovaj gubitak masti učinjen? 5 Jer bismo je mogli
prodati za više od tri stotine novčića!" I da: „Treba je dati siromašnima". I
mrmljali su protiv nje.

6 Ali Ješua im reče: „Ne suzdržavajte[3] je, zašto ste tužni? Znajte da je dobro
uradila, 7 jer ćete uvek imati siromašne, i kada hoćete, možete ih imati, ali ja
neću uvek biti sa vama. 8 Jer od sebe, učinila mi je ono što je imala,[4] i požurila
je da moje srce[5] pomaže pre sahrane. 9 Istinu vam kažem, na svakom mestu
gde će se javiti ova dobra vest, čovek će reći da je ona – u spomen na mene
– to učinila.

10 I Jehuda Iš-Keriot, jedan od dvanaestorice talmidim, otišao je do najviših
sveštenika da im ga preda. 11 A kad su to čuli, veoma se obradovaše i zakleše
se da će mu dati novac. I tražio je spremnost,[6] da bi mogao da ga preda.

---

[1] Hebrejski naziv za „Pasha".
[2] To znači „ne digne u pobunu".
[3] Ili možda „ne krivite je."
[4] Ili „šta je mogla".
[5] Bukv. „moje srce" – više naglaska nego samo „mene".
[6] Ili možda „pogodnu priliku".

12 A Ranijeg[1] dana (68v) beskvasnih hlebova, kada su pripremali Pesah,[2]
talmidim su mu rekli: „Gde hoćeš da odemo i pripremimo Pesah za tebe da
jedeš?" 13 Zatim je poslao dvojicu talmidim i rekao im: „Idite u grad i naići
ćete na nekog čoveka koji nosi bure vode – idite za njim. 14 A na mestu gde
on uđe, morate da kažete gospodaru kuće: „Rab kaže: „Gde je moja kuća[3]
gde mogu jesti Pesah sa svojim talmidim?" 15 I on će vam pokazati veliku
kuću[4] za jelo, i tu morate da ga pripremite – pa idite!" 16 Tada talmidim odoše
i uđoše u grad, i nađoše ga kako im je Ješua rekao, i pripremili su Pesah.

17 A kad je bilo veče, došao je Ješua sa dvanaest talmidim – 18 i dok su oni
sedeli, Ješua im je rekao: „Zaista vam kažem da će me jedan od vas koji jede
sa mnom izdati." 19 Tada su bili ožalošćeni i svi su počeli da govore: „Adone,
jesam li ja?" 20 Ali on im reče: „To je jedan od dvanaestorice koji stavlja ruku
u posudu sa mnom. 21 Sin Eloaha umire baš kao što proročanstvo kaže. Teško
njemu! – Čoveku od koga će Sina Device biti izdat! Bilo bi dobro za njega –
za tog čoveka – da se nije rodio!"

22 I dok su jeli, uze hleb i reče: „Ovo sam ja."[5] 23 I uze čašu i pomoli se sa
zahvalnošću, i dade im, i oni su pili iz nje. 24 I reče im: „Ovo je krv moja koja
se proliva radi mnogih. 25 Istinu (69r) vam kažem da neću piti od vina vinove
loze, sve dok ga ne budem sigurno[6] pio novo u carstvu Oca svoga."

26 I pošto su obavili molitvu zahvalnosti, iziđoše na Maslinsku goru. 27 I Ješua
im je rekao: „Svi ćete se sablazniti na mene ove noći, jer je napisano: 'Udariću
pastira i stado će se rasejati.' 28 Međutim, kada se vratim živ, ja ću biti sa
vama u Gelili". 29 Tada je Keifa rekao: „Čak i ako se svi oni sablazne, ja neću."
30 Ali Ješua mu reče: „Istinu ti kažem, u ovoj noći, pre nego što petao zapeva
dva puta, tri puta ćeš me se odreći. 31 I opet progovori govoreći: „Čak i ako

---

[1] Lako se ovo takođe može prevesti kao „prvi", širi kontekst jasno pokazuje da je ovo bio dan uoči Pashe. Na primer. glava 15:42 pokazuje da Šabat praznika beskvasnog hleba će početi tek nakon Ješuine sahrane.
[2] Ili „kada se sprema Pasha".
[3] Ili „mesto
[4] Ili „mesto".
[5] Bukv. "Ovo je moje srce."
[6] Bukv. "sa sigurnošću", Sigurna činjenica

budem primoran da umrem s tobom, neću te se odreći." I tako su rekli i svi
ostali.

32 Zatim su došli u polje koje se zove Get-Šemeina,[1] a on je rekao svojm
talmidim: „Sedite ovde dok ne završim molitvu." 33 Zatim je uzeo sa sobom
Keifu, Ja'akova i Johanana, i počeo je da se moli i da se plaši, 34 i rekao im je:
„Moj nefeš je ožalošćen do smrti, čekajte me ovde i budite budni." 35 I kada
se malo pokloni, pokloni se licem do zemlje i pomoli se JHVH-u – ako je to
moguće – da taj čas prođe. 36 A on reče: „Oče koji je sposoban – ukloni ovu
smrt od mene, ali neka ne bude po mojoj, nego po tvojoj volji."

37 Zatim je došao i našao ih kako spavaju, i rekao je Keifi, (69v) čak i Šimonu:
„Spavate li? I zar niste mogli da budete budni sa mnom? 38 Budite se i molite
se, da ne padnete u iskušenje. Duh je spreman, a telo je slabo." 39 Zatim je
drugi put otišao da se moli, sa istim tim govorom. 40 A kada se vratio, našao
ih je kako spavaju, jer su im oči bile teške, i nisu mogli da mu odgovore. 41
Ponovo dođe i reče im: Spavate li? Zar to nije dovoljno? Došao je čas da će
Sin Device biti predan u ruke grešnika. 42 Ustanite, pa hajde, jer – gle – blizu
je onaj koji će me izdati!"

43 Dok je on govorio, došao je Jehuda Iš-Keriot – jedan od dvanaest talmidim
– i sa njim mnogo ljudi sa mačevima i motkama. I poslaše ga vođa sveštenika,
i mudri književnici i starešine narodne. 44 I izdajnik im dade ovaj znak,
govoreći: „Koga ću ja poljubiti, to je on – uhvatite ga i dovedite s oprezom.
45 I odmah kada je došao, prišao mu je govoreći: „Neka ti je šalom, Rabine!"
I on ga poljubi. 46 Tako su položili ruke na njega i uhvatili ga.

47 I jedan od onih koji su bili sa Ješuom izvadi mač i udari slugu vođe
sveštenika i odseče mu uho. 48 A Ješua je odgovorio i rekao im: (70r) „Jeste li
izašli sa mačevima i štapovima kao da sam ja lopov, da ga[2] uhvatite? 49 Ceo
dan[3] sam bio s vama, poučavajući u svetilištu, i niste me uhvatili. Ovo je

[1] Hebrejski naziv za „Getsiman".
[2] „on" se odnosi na „lopova", u Hebrejskom stilu.
[3] Hebrejski idiom koji znači „stalno" ili „sve vreme". Moglo bi da znači „svaki dan".

učinjeno da bi se ispunili zapisi." 50 A onda su svi talmidim pobegli i napustili
ga.

51 I beše jedan mladić, Malbišan,[1] koji beše obučen u jedno belo [laneno
platno], i uhvatiše ga; 52 ali je pustio [laneno platno] i pobegao od njih
potpuno go.

53 Tako su odveli Ješuu do glavnog od sveštenika – i okupili su se svi
sveštenici i mudri književnici, i starešine naroda. 54 I Keifa je išao za njim
izdaleka, do palate prvosveštenika – i on je sedeo pred ognjem sa slugama, i
grejali su se. 55 I prvosveštenik i sav savet tražili su lažne svedoke, da bi mogli
da ga predaju smrti; ali ih nisu našli. 56 Sada su mnogi lažni svedoci govorili
protiv Ješue, ali se nisu složili.

57 Tada su neki lažni svedoci ustali protiv njega, govoreći: 58 „Sami smo čuli
da je rekao: 'Ja ću srušiti ovo Svetilište napravljeno ljudskim rukama, I za tri
druga dana ću ga sagraditi – tiho[2] načinjeno ljudskim rukama. " 59 Ali njihov
svedok se nije složio.[3] 60 Tako je prvosveštenik ustao usred njih i upitao Ješuu,
govoreći: „Zar ne ubrajaš grehe koje ti ovi nameću?" 61 Ali Ješua je ćutao i
nije odgovorio ni reč.

I drugi put ga prvosveštenik (70v) upita govoreći: „Jesi li ti Ben-Mašiah, Sin
JHVH-a blagoslovenog?" 62 Tako je Ješua odgovorio i rekao: „Ja sam on! I I
videćete Sina Eloaha kod desne ruke sile Elove, kako dolazi sa oblacima
nebeskim." 63 Tada je prvosveštenik poderao svoje haljine i rekao im: „Hoćete
li posle ovoga nešto pitati? I da li žudite za svedocima? 64 Čuli ste njegovu
hulu. Kako vi tumačite ovo?" I svi su ga osudili. 65 Zatim su ga pljuvali, pokrili
mu lice i tukli ga po vratu.[4] I udariše ga i rekoše: „Prorokuj! Ko te je udario?"
A pratioci su ga udarali.

---

[1] Vrv. njegov nadimak znači nešto poput „odećar".
[2] Ili „tajno" – takođe može aludirati na „magično" – ali imajte na umu da je to bila optužba lažnog svedoka.
[3] Razlika između Mateja i Marka je verovatno zbog činjenice da se dvojca svjedoka nisu složili!
[4] Ili „Leđima".

66 I dok je Keifa bio na jednoj strani palate, došla je neka sluškinja
prvosveštenika. **67** I kada je videla Keifu koji je obuvao svoju cipelu –
pogledala ga je i rekla: „I ti si bio sa Ješuom iz Necereta. **68** Ali on je porekao:
„Ne znam i ne prepoznajem šta govoriš.” Zatim je izašao napolje i stao pred
palatu, a petao je zapevao. **69** I odmah ga ugleda jedna sluškinja, i poče
govoriti onima koji su bili oko nje: „Ovo je jedan od njih.” **70** Ali on je to
ponovo porekao. A malo kasnije, opet, jedna od onih koje su tamo sedele
reče Keifi: „Uistinu, ti si jedan od njih, jer si zaista Gelili!“[1] **71** Ali on poče da
psuje i da se kune – da ne zna ko je taj čovek o kome ona govori! **72** Onda
odmah petao zapeva drugi put. A posle se Keifa seti reči koju mu je Ješua
rekao – (71r) da će ga se pre nego što petao zapeva dva puta, tri puta odreći –
i poče da plače.

15:1 I rano ujutru okupiše se na savet – veliki sveštenici, i mudri književnici, i
starešine naroda. I uhvatiše ga, svezaše, i odvedoše ga u prisustvo[2] Pilata, i
predadoše mu ga. **2** A Pilat ga upita: „Jesi li ti kralj Jisraela? A on je odgovorio:
„Ti to govoriš“. **3** Ali veliki sveštenici su ga klevetali mnogim rečima. Zato ga
Pilat ponovo upita: „Jesi li ti kralj Jisraela? A Ješua je odgovorio i rekao: „Ti to
govoriš. A veliki sveštenici su ga i dalje mnogim klevetali. **4** Tada ga Pilat
ponovo upita govoreći: „Zašto ne odgovaraš ništa ovima koji te kleveću[3] za
toliko stvari? **5** Nakon ovoga Ješua nije odgovorio, pa je Pilat bio začuđen.

6 A Pilat je imao običaj da dâ jednog zatvorenika – kojeg su oni tražili – na
ovoj Gozbi. **7** A tada[4] je zadržao zarobljenog, čoveka koji se zvao Bar-Even[5] –
onaj koji je izvršio ubistvo u određenom nadmetanju, i zbog ubistva je
stavljen u zatvor. **8** Tada je narod došao i počeo ga moliti – kao što je znao –
da im da jednog zarobljenog. **9** Tada im Pilat odgovori i reče: „Želite li da vam

---

[1] Hebrejski naziv za „Galilejac“.
[2] Ili „i dovedoše ga pred Pilata“.
[3] Ili možda „optužuju“.
[4] Što znači 'u to vreme.'
[5] Ili „Bar-Ravan“, što znači „Sin učitelja“. Bar-Even znači „Sin kamena“. Nije isto značenje kao i grčki (sa aramejskog) „Varava(s)“, što znači 'Sin Oca.’

pustim kralja Jehudim-a? **10** (Jer je znao (71v) da su ga najviši sveštenici doveli
zbog ljubomore.)

11 Ali vladari su opomenuli narod da zatraže Bar-Evena, da im se vrati. **12** Tada
im Pilat reče drugi put: „Šta hoćete da učinim s kraljem Jehudim-a? **13** I
povikaše: „Raspni ga!“ **14** Tada im Pilat reče: „A kakvo vam je zlo učinio? Ali
oni su i dalje[1] vikali: „Raspni ga! **15** Tako je Pilat, želeći da učini zadovoljstvo
naroda, dao im je Bar-Evena – i predao im Ješuu, pretučenog, da ga ubiju.

16 (Sad su ga vojnici sa pratnjom odveli u dvorac činovnika, i tamo se okupio
narod. **17** Zatim su ga obukli u skerlet i stavili mu na glavu krunu od trnja, **18**
i počeli da mu daju šalom.[2] „Neka te JHVH spasi, kralju Jehudim-a!“ **19** I
udariše ga trskom po glavi, pljuvaše mu u lice, kleknuše i pomoliše mu se.)

20 I pošto su mu se veoma rugali, svukoše mu skerletnu haljinu, i obukoše ga
u njegove haljine, i odvedoše ga da ga razapnu.

21 I naterali su čoveka koji je prolazio tim mestom – po imenu Šimon, sluga
koji je došao iz svog grada, [otac Aleksandrije i Rufa] – da ponese njegovu
osnovu i potku.[3] **22** I odvedoše ga na Golgotu. ( )[4] **23** I dadoše mu da pije vino
[od smirne], ali on nije hteo da ga pije. **24** I kada su ga Razapnuli, podelili su
njegove haljine, i bacali su žljeb za njih – šta bi (72r) svaki od njih uzeo.

25 Bio je treći čas kada su ga razapnuli. **26** I postavili su natpis nad njim: „Ovo
je Ješua Nocri, kralj Jehudim-a. **27** Zatim su s njim razapnuli dva lopova,
jednog desno, a drugog levo. **28** Tada se ispunio zapis koji kaže: „Bio je
ubrojan među zle.“

29 A oni koji su prolazili tim mestom,[5] psovali su ga, odmahujući glavom,
govoreći: „Ti, ti si govorio da ćeš rasturiti Svetilište JHVH-a – I da ćeš ga posle

---

[1] Ili "više."
[2] Što znači „počeli su da ga pozdravljaju“.
[3] Ili „po dužini i poprečno“, korišćeno na srednjovekovnom hebrejskom za označavanje „krsta“.
[4] Rp. umeće glosu, „što znači: brdo Lobanje“.
[5] Bukv. "tuda."

tri dana sagraditi – 30 spasi se! Siđi sa osnove i potke!“ 31 I ovako su govorili
najviši sveštenici, šaleći se jedni sa drugima i sa književnicima: „**Druge** je
učinio spasenim, a **sebe** ne može spasiti!“ 32 „Ako si ti Mašiah iz Jisraela, siđi
sa osnove i potke da to vidimo i verujemo u tebe!“ A oni koji su bili s njim
razapnuti su držali pogrebne govore.[1]

33 I oko šestog časa nasta mrak po svoj zemlji[2] do devetog časa. 34 A u deveti
čas Ješua povika iz sveg glasa: „Eli,[3] Eli! Zašto si me ostavio?!“ 35 A neki od
onih koji su tamo stajali, kad su to čuli, rekli su: „Vidite kako zove Elijahua. 36
Tada jedan od njih brzo potrča, i sveza sunđer na trsku, (72v) i napuni je
sirćetom, i dadoše mu da pije. Ali neki su rekli: „Ostavi ga, pa da vidimo da li
će Elijahu doći da ga spusti. 37 Tada Ješua povika iz sveg glasa i dunu svojim
ruahom.[4] 38 Svetilište je bilo slomljeno na dve strane,[5] nagore i nadole. 39 A
stotnik koji je tamo čekao – kada je video da je ponesen[6] jakim glasom, rekao
je: „Ovaj čovek je[7] sin Elov.

40 I tamo je bilo nekih žena koje su došle izdaleka da ga vide, a u njihovoj
sredini bile su Mirjam Magdalit, i Mirjam, majka Jakova Malog i Josifa, i majka
Šelomija 41 – jer kada je on bio u Gelili one su hodale s njim – i one su došle
sa mnogim drugima,[8] koje su došli iz Jerušalajima.

42 I pošto je postalo veče, već ulazeći u praznik beskvasnih hlebova – to jest
– pre šabata,[9] 43 došao je Josif od Ramatajima[10] (počasni čovek koji je čekao

---

[1] Ili "žalopojke".
[2] Ili možda „zemlji“(planeti).
[3] Eli znači „Moj El“ i zvuči kao prvi deo Eli-Jahuovog imena.
[4] Hebrejska reč Ruah mogla bi značiti ili duh ili vetar(dah), i verovatno je ovde upotrebljeno sa dvostrukim značenjem.
[5] Ili „dela“.
[6] Ili možda „preminuo“.
[7] Ili "bio je".
[8] mnogim drugima“ su ženskog roda u množini na hebrejskom, dakle „mnoge druge žene“.
[9] Što znači da još nije bio 15. Aviv. Upotrebljena je pasha i beskvasni hleb naizmenično. Praznik Pashe/beskvasnih hlebova počinje 14. Aviva, pre zalaska sunca, dok veliki šabat počinje zalaskom sunca, što označava početak 15. Aviv. Vidi npr. 4Moj. 9:11.
[10] Hebrejski naziv za „Arimateju“.

carstvo nebesko) i marljivo je ušao do Pilata, I Zatražio je telo Ješue od njega.[1]
44 Tada se Pilat začudi da je već mrtav. 45 Pa je pitao onog koji je izvršio
presudu – da li je već mrtav. A kada je to saznao od onoga koji je izvršio
presudu, dao mu je telo Ješue.

46 Sada je Josif kupio lepu belu haljinu,[2] i skinuo je telo sa osnove i potke, i
umotao ga njome, i položio ga u grob od tesanog kamena, i postavio veliki
kamen na otvor groba. 47 (73r) Mirjam Magdalit i Mirijam Josifova majka videle
su gde je položeno Ješuino telo.

16:1 A kada je Šabat[3] prošao, Mirjam Magdalit i Mirjam, Ja'akovljeva i
Šelomijeva[4] majka, kupile su dragoceno ulje kako bi pomazale Ješuu.

2 I došli su na grob ujutru dana posle sedmičnog Šabata,[5] a sunce je već
izlazilo. 3 A oni su među sobom govorili: „Ko će nam odbaciti kamen sa otvora
koji je u grobu?“ 4 Tada su pogledali i videli kamen, oboren! 5 I kada su ušli u
grob, videli su, kako sa desne strane sedi, mladić obučen u belu haljinu, i
uplašili su se. 6 Ali on im je rekao: „Ne bojte se, tražite Ješuu Nocrija koji je
bio razapet – on nije ovde! Vidite, ovo je mesto gde su ga položili. 7 Idite
odmah pred talmidim i pred Keifu i recite im da će on biti[6] ispred njih u Gelili
– tamo ćete ga videti, kao što vam je [on] rekao.

8 Zatim su otišli, i pobegli iz groba prema veličini svog straha, i drhtali su, i
nikome ništa nisu rekli.

9 Sada Ješua, kada se vratio živ – prvog dana[7] ujutru, prvo se pojavio Mirjam
Magdalit – njoj iz koje je isterao sedam demona. 10 Zatim je otišla i javila

---

[1] Ili možda „za sebe“.
[2] Ili „platno“.
[3] Ovo je bio veliki Šabat praznika beskvasnih hlebova, a ne sedmični Šabat.
[4] Ili „Šelomit“ – hebrejski naziv za „Salomiju“.
[5] „dan posle” – ovo je bilo jutro praznika prvina, koji je uvek bio „dan posle“ nedeljnog Šabata (videti Lev. 23:11). Matej 28:1 to jasno pokazuje ovo je bio prvi „dan“, tj. dan posle nedeljnog Šabata.
[6] Vidi Mat. 28:7 i fusnotu.
[7] Ne ’prvog dana.‘ Ješua nije ustao prvog dana, ali se prvi put pojavio na prvi dan.

ostalima koji su bili[1] sa Ješuom, koji su i dalje tugovali i stenjali, plakali i
uzdisali. **11** Kada su čuli da se vratio živ, i da ga je ona videla, (73v) nisu verovali.
12 I posle toga se pojavio u liku stranaca[2] dvojici talmidim koji su išli u neki
grad. **13** Zatim su otišli i ispričali to njegovim drugim talmidim, ali nisu
poverovali. **14** I posle dana jedan[3], kada je svih jedanaest talmidim sedelo za
stolom da jedu, Ješua im se ukazao, da bi razlikovao njihovo odbijanje i
tvrdoglavost njihovog srca, da nisu verovali onima koji su ga videli – da se
vratio živ. **15** I reče im: „Idite po celom svetu, propovedajte reč Cara nebeskog
svakoj osobi.[4] **16** Ko poveruje i bude uronjen, biće spasen. Ali ko ne veruje
biće uništen.[5] **17** I ovo su čuda koja će činiti oni koji veruju: oni će u moje ime
isceljivati one koji su opsednuti sotonom, i govoriće drugim[6] jezicima, **18**
nikakva zver ili zmija otrovnica neće ih oštetiti, i oni će položiti ruke na
bolesnike, i oni će biti isceljeni."

---

[1] Bukv. "stajali."
[2] Heb. način govora. Ješua ih je sreo i počeo da razgovara sa njima kao da je stranac. Vidi Luku 24:13-31.
[3] Znači, „posle prvog dana u sedmici" – prema drugim jevanđeljima to se dogodilo nakon što je sunce zašlo prvog dana u sedmici, dakle početkom drugog dana u sedmici.
[4] Hebrejski „בריה", Bukv. „stvoreno biće", ali se često koristi na Mišnajskom Hebrejskom za označavanje „ljudi".
[5] Ili „izbrisan".
[6] Ili „izmenjenim".

19 A naš Adon Ješua Mašiah – nakon što im se obratio – popeo se na nebo i
seo kod desne ruke JHVH-a. **20** I otišli su po celom svetu da propovedaju, a
JHVH ih je podržavao[1] mnogim dobrima i čudima koja su činili.

Potpuno, završeno i zapečaćeno.

Ovde su završena poglavlja Matitjahua – 54, i poglavlja Markua – 16.[2]

[1] Ili „uz pomoć JHVH-a“

[2] U ovom Rp. Marko ima 16 standardnih poglavlja, međutim, Matej je podeljen na 54 poglavlja. U našem prevodu Mateja radije smo koristili standardnu podelu od 28 poglavlja, kako bi se olakšalo upoređivanje sa bilo kojim standardnim prevodom Mateja. Rp. nema brojeve stihova, a ovi su takođe umetnuti da bi se uskladili sa drugim prevodima Novog zaveta.

Rečnik

Adon - Standardna hebrejska reč za „Gospod“. „Adon“ ili „Ha-Adon“ se često koristi za JHVH-a u citatima iz Starog zaveta.

Andrai - Hebrejski naziv za 'Andrej'

Abraham - Hebrejski naziv za 'Avram'

Bar-Even - znači „Sin kamena.“ Hebrejski se takođe može čitati kao „Bar-Ravan“, što znači „Sin učitelja.“ Nije isto značenje kao grčko (sa aramejskog) „Varava(i) ,' što znači 'Sin Očev'.

Beit-Anja - hebrejski naziv za „Betanija“

Gelila - hebrejski naziv za „Galileju“

Gei-Hinom - Bukv. „Dolina (sina) Hinoma.” Ova hebrejska reč je transliterovana na grčki kao „Gehena“ i netačno je prevedena kao „pakao“. Ovo je doslovno dolina odmah pored Jerusalima koja je određena za buduću kaznu. Vidi Mat. poglavlje 25:41-46, „I tada će reći onima koji su s leve strane... idite u vatru Gei-hinom, koja je pripremljena za Ha-Satanu i njegove glasnike... A ovi će ući u vatru Gei-hinom, ali će pravednici otići u večnu svetlost.” Da biste saznali više o biblijskoj definiciji „Gei-hinom“, pogledajte Jer. 7:30-33; Isj. 30:33, 66:24. itd.

El - Hebrejski za ’Bog‘.

Eloah - Isto značenje kao El, vidi gornju belešku.

Elohim - Množinski oblik za 'Eloah', vidi gornju napomenu.

Elijahu - hebrejski naziv za 'Ilija'

Zavdai - hebrejski naziv za 'Zavedej'

Zevulun - hebrejski naziv za „Zebulon“.

Ja'akov - hebrejski naziv za 'Jakov'

Jarden - hebrejski naziv za „Jordan“

Jehuda - hebrejski naziv za „Juda“ ili „Judeja“

Jehudi - (mn.Jehudim) hebrejski naziv za „Judejce“

Jerušalajm - hebrejski naziv za „Jerusalem“

Ješaja - hebrejski naziv za 'Isaiju'

Ješua - Hebrejski naziv za „Isus“. „Ješua“ je skraćenica za „Jehošua“, što znači „JaH je spasenje“, vidi Mat. 1:21.

JHVH - Hebrejski rukopis ima „Ha-Šem“, što doslovno znači „Ime“. I danas će mnogi Jevreji čitati „Ha-Šem“ kada vide hebrejski יהוה. Zamenili smo „Ha-Šem“ transliterovanim suglasnicima samog „Imena“: JHVH. Što se izgovora tiče, jedini gramatički mogući izgovor, od kojeg se mogu formirati sve druge skraćenice/kontrakcije, je „Jah-ve“.

Jirmejahu - hebrejski naziv za „Jeremija“

Jisrael - Hebrejski naziv za „Izrael“

Jichak - hebrejski naziv za 'Isak'

Josef - Hebrejski naziv za „Josif“

Johanan - Hebrejski naziv za „Jovan“

Ha-Satan - Bukv. „Protivnik.“ Pošto se često koristi kao ime u ovim jevanđeljima (Vidi npr. Mat. 4:10), mi smo ime transliterisali umesto da ga prevodimo, kao i sva druga imena.

Keifa - Aramejsko ime za „Petar“, grčka transliteracija „Kefa“. Brojne aramejske imenice korišćene su u hebrejskom posle izgnanstva.

Kefar Nahum - Hebrejski naziv za „Kapernaum“

Menora - Hebrejska reč za „Postolje za svetiljku“

Mašiah - Hebrejska reč za „Mesija.“ Hebrejska reč koja je prevedena na grčki „Kristos“, ali treba je jasno razlikovati od katoličkog simboličkog „Hrista“. Bukvalno značenje: „pomazanik“, obično se odnosi na pomazanika kao kralja Izraela, ili kao sveštenik ili prorok. Međutim, kada se koristi kao ime, ono se odnosi na Sina JHVH-a, koga je pomazao kao konačnog kralja Izraela, večnog prvosveštenika i proroka koji bi govorio JHVH-ove reči svom narodu, i ako mu se neko ne pokorava , sam JHVH će odseći tu osobu iz svog naroda. Vidi 5moj. 18:18.

Matitjahu - hebrejski naziv za „Matej“

Mirjam - Hebrejski naziv za „Marija“

Micraim - hebrejski naziv za „Egipat“

Moše - hebrejski naziv za 'Mojsije'

Nefeš - (mn. nefašot) Bukv. „dah“ znači „život“ ili „duša“ itd. – obratite pažnju, a ne grčko razumevanje „duše“.

Nocri - hebrejska reč za „Nazarećanin“

Paruš - (mn.perušim) 'farisej'

Pesah - hebrejski naziv za 'Pasha'

Ruah Ha-Kodeš - Bukv. „Izdvojeni duh“

Sedom - hebrejski naziv za „Sodomu“

Šabat - Hebrejski naziv za 'nedelju(Od petka uveče do subote uveče)'

Šalom - bukv. „celina“, „potpunost“ ili „blagostanje“ takođe može značiti „mir“. „Šalom“ je takođe korišćen kao pozdrav.

Talmid - (mn. talmidim) Obično se prevodi kao „učenici“. Hebrejski „Talmid“ je učenik koji uči od svog učitelja i sledi njegov primer.

Tanah - hebrejski naziv za Sveto pismo „Starog zaveta“, akronim za „Tora, Nevi’im i Ketuvim“.

Tora - Hebrejska reč „Tora“ znači uputstvo. Stvoritelj je dao svoju savršenu i večnu Toru (uputstva) Mošeu. Kada se Tora koristi kao ime, to se odnosi na prvih pet knjiga Biblije (Petoknjižje), ili, šire, na ceo S.Z.

Cadik - (mn.Cadukim) „Cadukim“ je hebrejska reč za „sadukeje“. Takođe bi se mogla nazvati „Cedokim“ ili „Cedukim“, a bukvalno znači „Sadokiti“ ili „potomci Cadoka“, tj. Sadok sveštenik. Vidi npr. Jez. 44:15.

Cidon - hebrejski naziv za „Sidon“

Cor - Hebrejski naziv za 'Tir'